

Jóviszonyt akarunk...
 kkel, bolgárokkal és...
 mert ezek mindany...
 De miért vagyunk mi...
 k olyan kezekbe fekt...
 amelyek a háborút...
 t bérére? Mi, akik...
 ággal, a békét akar...
 dnessünk. Meg akar...
 linket Franciaország...
 Balkán-szövetséggel...
 zes szövetségekkel...
 kkal és a német nép...
 háborút, de bárkivel...
 atárainkat, kötelesek...
 jobb áldozatokat hoz...
 az, amit az uralkodó...
 dja Isten, hogy azok...
 nek Prágában elhang...
 yenek.

Moly világ- yodalmaktól olini milánói miatt

A német sajtó Musso-
 réltatva, megállapítja,
 yos csapást mértek a
 ókra és az egész wil-
 politika dinamizmusa
 — nem békülhet meg
 a revizionista országok
 figyelembe azt, amit

2. A magyar sajtó is
 ussolini beszédét és
 yetlen külföldi állam-
 olyan határozott for-
 követelések mellett,
 an tette a Duce.

3. A sajtó megelégedett Musso-
 zlovák sajtó megállá-
 z miniszterelnök nem

Biznak az iraki os sikerében

2. Egyiptomi politikai
 iraki államsziny si-
 meggyilkolása meg-
 A kormány egy kis
 tta el, melyet a had-
 támogat.

3. A három
 bizonyítja, hogy az új
 éktől. A Bagdadban
 váratlan államsziny
 magyarázható. A tör-
 ak az események ki-

orban meg- y cluji család

(Az Uj Kelet tud.)
 foglalkoztatja váro-
 hány mappal ezelőtt
 uji család összes tagjai
 tak. A betegség tüne-
 zavarok és más olyan
 en az orvosok teljesen
 Különböző orvosi kom-
 ze, de egyiknek a kon-
 hogy mi lehet a küllő-

ódott a rejtély. Kide-
 ajdonában lévő papa-
 alád ettől a papagály-
 apagály-kórt. Az Ivas-
 beszéltették a Charité

Diszter 2. I. e.
 BUDAPEST

UJ KELET

ESIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej

Szerda, 1936. november 4.
 5697. EV. XIX. ÉVF.
 CHESVAN 19 252. SZAM

A sajtótörvények zűrzavara

Sajtótörvény készül. Sajtótörvény, amely körül még rendkívül sűrű a homály és a bizonytalanság.

Többféle sajtótörvény-tervezet is van. Az egyik Valer Popé, a másik Mircea Djuvarád, a harmadik ismeretlen tetteseké, a negyedikét pedig nem közölte a sajtó.

Mindezekből majd csinálnak egy ötödikét, amit megelégedésük szerint és mindenkinék megkérdezése nélkül egy éjszaka folyamán megszavaznak a parlamentben.

Az újságírók és szervezeteik természetesen szeretnék tudni, hogy mit is tartalmaz egy ilyen sajtótörvény. Ezért a Curentul megelégedésükre nyilvánosságra is hozta az egyiket: a Djuvarádét.

A kormány azonban nem akarja megszavazás előtt nyilvánosságra hozni a javaslatot és ezért valószínűleg a kiugrasztott Djuvarádé javaslatot lekerüli a napirendről.

Erre az Univerul is kiugrik egy törvényjavaslattal. A Pop Valer-féle törvényjavaslattal.

A kormány ezt sem helyesli. Canciov miniszter például ószinte kíváncsisággal kérdezi, hogy vajon miért akarják az újságírók megismerni a törvényjavaslatot? Helyes volna felvilágosítani a minisztert: az újságírók ugyanolyan okokból szeretnék megismerni, amilyen okokból a kormány nem akarja megismertetni a törvényt.

A Djuvara-féle törvénytervezet például nem iktatja be az elismert újságírószervezetek közé a tizenöt éve működő kisebbségi újságírószervezetet. Miért is lenne ez szükségesség? Hiszen mindössze négy és félmillió lélek véleményének hordozójáról, a kisebbségi újságírárszervezetről van szó.

A kormány ugyilátszik nem mer kikezdeni a román sajtóval. Nem meri előre megírni, hogyan akarja ezt a sajtót megfogani.

Az azonban meri, hogy titokban különböző cáfolatok mögé rejtőzve, a nyilvánosság kikerülésével szavaztasson meg olyan törvényt, mely előreláthatólag alkotmányos jogokat fog megszüntetni.

Szerencsére azonban a romániai közszellem nem engedi, hogy az ilyen módszerek tartósak lehessenek.

Talán a Zorilenak van igaza: Hogy t. i. a törvényt már más kormány fogja megszavazni.

Árvíz

Minden évben kétszer kilépnek medreikből a hegyvölgyes ország folyói és elárasztják a termőföldeket, kimossák az istállókból az állatokat, magukkal ragadnak embereket és elöntik a vasuti töltést.

Szinte szótvány már, újságírók állandó riportanyaga ősszel és tavasszal árvíz.

Ma sajnos, sokkal világrengetőbb problémák is vannak, mint az árvíz, ma sokkal mérgesebb áradatok ragadnak magukkal ezeket, tizezreket és milliókat, ma nem kell elemi csapás ahhoz, hogy embereket kárba vesszenek.

Ez a probléma mégsem sikkadhat el a napi politika eseményei mögött. Mégis: esemény, hogy itt a Jiul, ott az Olt, amoit a Dambovita ömlik ki, mert nincsen gát, mely útjában állna veszes áradatának.

És akkor felvetődik a kérdés: vajon miért nincsen gát? Talán nincs elég fa, vagy nincs elég kő, avagy talán nincs elég cement Romániában? Kévs talán a munkaerő az országban és ezért nincsen gát egyetlen folyó mentén sem, ezért pusztul szegény emberek vetése és kis egzisztenciák háza, őszi és tavaszi áradások idején?

Ezt a konstruktív munkát kifejeztették politikusaink a programból. Politikusaink más-másaknak elfogalva. Sokkal fontosabb például az a „munka“, ami kétségtelenül könnyebb, mint gátakat építeni és amivel most kormány és ellenzék egyaránt foglalkozni szokott: a víz, a természetnek ez a bőséges adománya, engedelmesen követni szokta az ember akaratát: békésen és méltóságosan hullámszik gátjai között, csak legyenek gátak, amelyek között hullámozhat.

Gátakat azonban nincsenek és a szegény emberek vetése pusztul.

Vajon ki és mi lehet az oka annak, hogy nincsenek gátak?

Örömmámorban fogadta Bucuresti a király hazatérkezését

A király és a trónörökös diadalutja az állomástól a királyi palotáig

Bucuresti, november 3. Kedden délelőtt a főváros ünnepi díszbe öltözött. A Calea Victoriei, a mogosiai hídtól a királyi palotáig fellebögőzták, az összes házak ablakait szőnyegekkel díszítették. Oriási tömeg várta türelmetlenül a királyi menet érkezését. Az ilfovmegei községek primárjai, paraszt küldöttségek, az összes iskolák növendékei, a tisztikar, a hazafias és sportegyesületek állták sorfalat a hosszú utvonalon. Tíz órakor, amikor a szépen feldíszített királyi vonat megjelent a mogosiai állomáson, a király ruganyos léptekkel ugrott le külön kocsijából. Az uralkodót Mihály vajda, Antonescu és Franasovici követték. A király megölelte Miklós herceget, kezét fogott a méltóságokkal, és a fogadó szalonban Tatarescuval pár szót váltott.

Iorga professzor a következő szavakkal üdvözölte az uralkodót:

— Felség, úgy beszélt, mint egy király. A szalon ajtajában Donescu polgármester a következő szavakkal fogadta:

— Felség! A főváros polgárainak és tanácsának nevében mondom isten hozottat, felajánlva a kenyeret és só!

Az uralkodó, Mihály vajda társaságában autóbá szállt és kíséretével elindult a palota felé. A mogosiai hídtól a királyi palotáig világgal diadalmámorban fogadta a lakosság a menetet. Az éljenző és integető tömegnek a király és a trónörökös jókedvűen köszöntött. A királyi palota terén Oriási tömeg szorongott, a palota udvarán a királyi testőrség és a testőrségi zenekar tiszteletet a királynak, a himnusz hangjai mellett. Az üdvözlés és éljenzés nem szűnt meg, míg a király és a trónörökös beléptek a palotába.

Károly király és Antonescu táviratváltása Benessel és Kroftával

Prága, november 3. Károly király, amikor vonatja elhagyta Csehszlovákiát, Királyháza határállomásról táviratot küldött Benesnek, amelyben megköszönte azt a meleg fogadtatást, amelyben Csehszlovákiában részesítették. Csehszlovákiai látogatásom — írja az uralkodó — még jobban kihangsúlyozta a román-csehszlovák barátságot és a kizsantant megingathatatlan szövetségét.

Prága, november 3. Victor Antonescu a csehszlovák határról táviratot küldött Krofta külügyminiszternek, amelyben köszönetet mond a meleg és baráti fogadtatásért.

Krofta csehszlovák külügyminiszter Antonescu külügyminiszter üdvözlő táviratára a következő választ küldte: „Legforróbb köszönetemet küldöm ama őszinte barátságért,

amit ön irányomban nyilvánított és amely megpecsételése a közös műnek. Az Elmök ur legmelegebb üdvözlését küldi Excellenciád számára és őszinte baráti érzelmeit tolmácsolja.

London, november 3. Az angol sajtó nagy cikkében foglalkozik Károly király csehszlovákiai útjával. A lapok azt írják, hogy a prágai ut a kizsantant egységének a kihangsúlyozását jelenti. Ezekben az időkben — írja az angol sajtó — a kizsantant és a Balkán blokk módszeresen dolgozik gazdasági és katonai konszolidációján. A Manchester Guardian azt írja, hogy a prágai látogatás alapvető jelentőségű Közép- és Kelet-Európa számára. A kizsantant és a balkán-blokk államal megértették, hogy egyetlen mentségük a: viribus unitis jelszó.

Ma nyílik meg a francia parlament őszi ülészaka

Leon Blum hivatalos nyilatkozatban fogja elítélni az üzemek megszállását a sztrájkolók által

Párizs, november 3. Ugy hírlik, hogy Leon Blum a munkásszövetség legközelebbi ülésén hivatalos nyilatkozatot fog felolvasni, amely elítéli a sztrájkoló munkások által az üzemek megszállását. Ennek a nyilatkozatnak főleg azért kell elhangzania, hogy eloszlassa azokat az aggodalmakat, amelyek az üzemek megszállásával kapcsolatban a radikális szocialisták biarratzi kongresszusán merültek fel.

A francia parlament új ülészaka ma, csütörtökön nyílik meg. Vasárnap új össze először a francia szocialistapárt országos tanácsának ülése is azóta, amióta Leon Blum átvette a hatalmat.

A fogadások többsége Roosevelt győzelmére történt Amerikában

Megkezdődött az elnökválasztás. Nagy előkészületek a választás eredményének megünneplésére

Newyork, november 3. A mai elnökválasztásokra a fogadások tegnap folytatódtak. A fogadások többsége Roosevelt győzelmére történt. A vendéglők és sörcsarnokok nagy előkészületeket tettek a választás eredményének megünneplésére. A mai elnökválasztással egyidejűleg választják meg 33 állam kormányzóját és képviselőjét és a szövetséges államok harmincöt szenátorát.

Az első választási kommunikét ma Észak-Amerika legkisebb államában: Millsfield-ben tették közzé, amelynek fővárosában: News-Hampshireben a tizenkét választó közt Landonra öt, Rooseweltra kettő, a többi jelöltekre öt szavazatot esett.

A választás az egész országban ma kezdetét vette. A késő délutáni órákban még nem érkeztek be választási eredmények.

Igy hát felelős csak az a rendszer marad, mely a súlyos adók millióit behajtja ugyan a polgártól, de nem védi meg gátakkal ugyanennek a polgárnak a termőföldjét.

VILAG TUREK

Zangwill halálának tizedik évfordulója

Tíz éve, hogy Izrael Zangwill nincs többé. A modern cionizmus egyik legkimagaslóbb alakjai közé tartozott, nevét Herzl és Nordau neve mellett kell említeni. Még a múlt század nyolcvanas évek előtti időkben vándoroltak ki a szülei Orosz-Lengyelországból Angliába, ahol a fővárosban telepedtek le. Izrael Zangwill már Londonban született 1864-ben, ahol angol és zsidó kultúrában nevelkedett. Első kiképzését az ugynevezett „Jews Free Schoolban“ nyerte, abban az iskolában, ahol a gyermekek nappali tanítást nyertek, míg a bevándorolt felnőtteket esti kurzusokon oktatták az angol nyelvre és egyéb ismeretekre. Zangwill későbbi éveiben ott tanított, de csak addig, amíg neve szápirodalmi tevékenysége révén ismertté vált az országban.

Zsidótárgyú könyvével egy csapásra meghódította az angol közönséget is. A könyv címe: „A gettó gyermekei; képek egy különös nép életéből“. 1892-ben jelent meg ez a műve, amelyben a londoni gettó életét rajzolja meg sok egyéni bájjal és megkapó realizmussal. A politikai cionizmus első zászlóhordozói közé tartozott, aki utját egyengette Herzlnek, hogy megnyerhesse az ügyért a befolyásos angol zsidókat, főleg pedig az angol politika tényezőit. Zangwill már a cionizmus első idejében felismerte Herzl jelentőségét és megírta róla, hogy „Jeruzsálem elpusztítása óta ő az első zsidó államférfi“.

A zsidó politikában való nagyobb szereplésével Zangwill a hetedik kongresszuson tünt fel. 1905 nyarán, amelyen Max Nordau elarantálta Herzl Tivadart, „aki hidegvérrel vállalta, hogy egy cél- és akaratnélküli tömegből népet kovácsol, hogy e népek országot szerez hadsereg nélkül, flotta nélkül. Olyan vállalkozás volt, amely elől a legbátrabbak is megtorpantak volna“.

Ugyanekkor az Uganda-terv volt szőnyegen. Az akkori helyzetben ez a megoldás volt a legaktuálisabb az üldözött kelet-európai zsidóság érdekében. Zangwill pontokba foglalta a Palesztinán kívüli autonóm-kolonia érveit. Ezek: 1. A zsidó nép önállósá válhat; 2. önbizalma és öntudata megerősödhetik; 3. tizezreket megment a nyomortól; 4. központja lehet a zsidó politikának, tehát a cionista politikának is.

Nem tekintette Zangwill sem végcélként az Uganda-ügyet, de az akkori atmoszférában és helyzetben szerinte ez lett volna egyedül lehetősége a zsidó nép fejlődésének és az aktuális bajok megoldásának. Megalakította a Jewish Territorial Organisation (ITO) című szervezetet, amelyet azonban ő maga oszlatozott fel 1918-ban, belátván az ilyen „cionista-pótlék“ tarthatatlanságát.

De nemcsak a zsidó népi mozgalmakban volt Zangwillnak vezető szerepe. Harcolt az elnyomott népek felszabadítása érdekében és a nők jogaiért. A Balfour-deklaráció után ismét támogatta a Cionista Világszervezetet, később azonban hevesen kritizálta a cionizmus hivatalos politikáját. Mint vérbeli írónak és politikusnak az aktuális problémák nagyobb gondot okoztak, mint az átfogó, történelmi kérdések, holott lényegében történelmi megoldásokra törekedett.

Halála tizedik évfordulója alkalmával ezt a gondolatot fejtették ki mindazok, akik hódolnak a nagy író és nagy zsidó emlékének.

Az emlékünnep London egyik legnagyobb termében, a Kingsway-Hallban zajlott le Viscount Cecil of Chelwood elnöklete mellett. Az ünnepségen megjelentek az angol irodalom és a zsidó közélet kiválóságai és nagy tömegek.

Viscount Cecil of Chelwood a megboldogultban a nagy angol és nagy zsidó ünnepe. Citált Bernard Shaw írásából, amelyekben csodálkozással emlékszik meg Zangwillről a művészlőről és emberről. Rámutatott Zangwill látnoki képességeire. Ő volt az, aki óva intete a szövetséges hatalmakat még a háboruban attól, hogy Németországot elviselhetetlen feltételekkel megnyomorítsák.

Nem egyszer mondta:

— Ha a német népet a győzők tulságosan megfenyítik, akkor ez a nép mártírnak fogja

tekinteni magát, aki ellen egy egész világ összefogott. A németek tehát folyton arra fognak törekedni, hogy hadseregüket újra feltámasszák.

Az emlékkünnepély szónokai közül Humbert Wolfe megemlítette, hogy Bernard Shaw is meghívást kapott erre az ünnepélyre. Az író azonban azzal hátrította el a meghívást, hogy nem akar szerepelni olyan rendezvényen, ahol előreláthatólag a zsidókérdés kerül megvitatás alá. Mint nemzsidó pedig ebben a kérdésben nem foglalhat állást. Már pedig — mondotta Humbert Wolfe — az irodalom köztársaságában nincs zsidókérdés, amint-hogy az irodalom nem ismer sem politikai, sem faji kérdést. Zangwill műveiben sokat foglalkozott a zsidó nép életével, örömeivel és fájdalmaival, de soha nem követte el az irodalmi hibát, hogy a művészetet burkolt propaganda szolgálatába állítsa. Amikor Rembrandt az ő zsidó típusát festette, éppen ugyan kevéssé gondolt a zsidókérdésre, mint Shakespeare, amikor megírta a „Veleveci Kalmár“-t. Zangwill, aki az emberi élet minden jelensége iránt nagy megérzéssel viselkedett, az író feladatát, mint ahogy azt egy alkalommal megmondta, nem abban látta, hogy a népeket kaprázó hazugságokkal egymástól elidegenítse, hanem hogy egyszerű és átlátszó igazságokkal egymáshoz kapcsolja.

Dr I. H. Hertz országos főrabbi Zangwill első nagyobb politikai szerepéről beszélt. Ez a háború előtti években volt, amikor Dél-Oroszországban nagy pogromokat rendeztek és az angol sajtó ezeket bizonyos okokból elhallgatta. Így történetesen, hogy magasállású angol személyiségek nem hitték el, ha valaki szövege a borzalmakat. A hallgatás összeesküvése jó munkát végzett. Ezt a hallgatást azonban Izrael Zangwill mennydörgő hangja széjjeltépte. Tartani kell tőle — folytatta dr Hertz —, hogy a Herz halála óta felnőtt generációnak gyenge fogalmak lesznek a regényíró, dramaturg és gondolkodó Zangwillról, aki az emberi fejlődés

egyik vezére volt és hosszú éveken át szolgálta a zsidó nép érdekeit. Nem az első volt Angliában, vagy az angol irodalomban, aki a zsidóságot és a zsidókat választotta témául. Elődeitől ellentétben azonban ő történelmi tudása és személyes tapasztalatai alapján beszélt és írt ezekről a dolgokról.

A zsidó érzés szilárdasága és az a bátorság, amellyel egy kétségbeesett helyzet valóságával szembenézett, titka az ő sikereinek — folytatta a főrabbi. — Az első volt, aki a zsidókat önértékre tanította és ugyancsak ő volt az, aki nemzsidó körökben tettekre szimpátiákat ébresztett a zsidó nép iránt. A zsidóságnak egy rétege ugyan értetlen maradt befolyása alól, főleg azok az elemek, akik nem tudták megérteni a jiddis fordulatokat és szavakat, amelyeket Zangwill műveiben használt. Zangwill soha nem tudta megérteni, hogyan lehet megütközni egy olyan nyelv használatán, amelyen a világ zsidóságának fele beszél. Hogyan lehet ellen-szenvenvel viselkedni egy nyelv iránt, amely a zsidó tömegek lelkiéletének kerete az egész világon. Művésze az egyesítette magában Charles Dickens és Heinrich Heine művészi erőit. De az írónál is nagyobb volt Zangwill mint ember! Soha nem tántorodott vissza az olyan akadályoktól, amelyek az emberi szabadságok és igazságok elé tornyosultak. Milyen szükség lenne éppen a mi időnkben ilyen emberre! Nagyon fontos lenne összegyűjteni Zangwill lelkes beszédeit és megismertetni őket a mai nemzedékkel.

A szónokok közül kiemelkedett még Izrael Zangwill sógorjának, Barbara Ayton Gouldnak, a neves nőmozgalmi asszonyának a beszéde, továbbá dr Ratkiv Salamon emlékbeszéde, aki bejelentette, hogy alapot létesített Zangwill nevére, amelyből az angol és héber nyelvű legjobb műveket fogják díjazni. Az ünnepély rendezői szép levélbeli megnyilatkozásokat kaptak rabbi Stephen Wisetől, a Bné Brit elnökétől, Alfred M. Cohentől és Salom Aschtól.

Két önéletrajz

*

Két érdekes könyv. Az egyik egy mult- századbeli híres talmudtudós önéletrajza; a másik egy minap elhunyt porosz junkeré, aki pacifistává nemesedett.

A talmudtudósnak *Eisik Hirsch Weisz* a neve. Ez a név a bécsi zsidó főiskola, a Jellinek-féle modernizált Beth Hamidrás, lektoraként él a köztudatban és egy könyv révén, Dor-dor vedoresov a címe, mely a zsidó szóbeli hagyomány, a halacha történetét tárgyalja a bibliai időkől egész a Sulchan Aruchig. A Dor-ador vedoresov nemcsak a céhbeliek szük körét érdekelte a maga idejében. Telis-tele volt szellemes elméletekkel és ötletekkel, s ráadásul fényesen van megstilizálva: tehát a talmudban verzátus, a talmudi problémák iránt fogékony keleti zsidóság szélesebb rétegeit is vonzotta. Innen a Weisz nagy híre.

Nyolcvan éves korában, 1895-ben, Weisz közreadta az emlékezéseit. Zichronotaj a címük. A közérdekű élményeit rögzítette meg ebben a könyvében: a művelődése, a lelki fejlődése útját, a Familien-Gesetz ígája alatt vergődő, különleges morva-zsidó életet — Weisz ugyanis a morvaországi gettó szülőjé volt — és a morva, meg a magyarországi jesivákat, amelyeken tanult. Sok kitűnően meglátott, intím portré akad ebben a könyvben. Jelentős a művelődéstörténeti és a biográfiai értéke.

Moritj Zobel most németre fordította le a Zichronotaj első fejezetét, amelyben Weisz a tanulóéveit írja le és instruktív bevezetéssel és utószóval látta el. (A fordítás a *Schocken-Bücherei* 65. számaként jelent meg.)

A racionalista, tipikusan mászkil Weisznak persze csak a morvaországi jesivákban tellett kedve; itt lehetőséget nyújtottak arra, vagy legalább is nem tiltották, hogy a bachurim a talmud határait tullepve, korszerű ismereteket is elsajátítsanak. És hevesen elítéli a magyarországi irányzatot, amely megbélyegzett és elfojtott minden modernizálási próbálkozást.

A Zobel bevezetése leszögi, hogy a történelem a „zelota“ magyar rabbinak adott igazat. Morvaországot, a zsidó modernség hazáját, szinte maradéktalanul elborította az asszimiláció, a gyökeres zsidóságnak alig akad ma már hirmondója ottan. Viszont a hajdani magyar területen — „hála a két világnézet mélyeséges ellentétét ösztönösen megsejtő rabbinusainak“ — még

ma is virágozik a talmud-tanulás, él a tóra és az egyéni és a közösségi életet sok helyen rendületlenül a tóra szabályozza.

A tavaly meghalt német békepapostolnak, *Hellmuth von Gerlachnak* önéletrajzát Emil Ludwig rendezte sajtó alá — már ez egymagában is kitűnő ajánlólevél — és a zürichi Europa Verlag adta ki. *Von Rechts nach Links* a címe.

Gerlach a szélső jobboldalon kezdte, Stöckernek, Vilmos császár antiszemita udvari papjának, a náciik utengyengetőjének, volt a hive, sőt a napilapját is szerkesztette egy darabig. De az antiszemitáskodása csak afféle gyermekbetegség: a szülőházából hozott, a lovagi ösöktől öröklött ösztönöknek leereagálása. 1898-ban már a Friedrich Naumann oldalán áll és megalapítja a nemzeti szociális pártot. (Naumann a háború idejéből mitteleurópás terveiől ismerik nálunk.) Ez a párt szakít Stöcker a császár és a főnemesség felé bandzsallító népbolondításával. (A szociális-kérdés maga a zsidókérdés. Ha a zsidóktól megszabadultunk, megoldottunk minden társadalmi problémát. Amit nem vagyok képes igazolni — azt állítom a leghatározottabban... Ezek a Stöcker jelszavai és alapvető taktikai nézete. (Es becsülletes szociális politikát csinál. De itt sem áll meg Gerlach. A politikai pályája rendületlenül tovább kanyarodik balfelé. 1908-ban már a német demokrata párt alapítói között szerepel és a háború vonaglásai közben a béke szószólója. Békebaráti tevékenysége miatt proscríbálták Hitlerék is. A Braunauból Németországba csöppent mesterlegény száműzte a középkori lovagok, a magasrangú német államférfiak utódját.)

Gerlach maga is államtitkár volt a forradalom után.

A pacifista junker idegen földben álmodja tovább a szép álmát az emberiség béke-korszájáról.

Az önéletrajza pompásan írott mű. Gerlach a vérbeli újságíró könnyedségével, izesen adja elő a mondanivalóját. Különösen ott van igazán elemében, ahol hajdani kenyeres pajtásainak, a Junkereknek viselt dolgait írja le. Bismarck is köztük van. Amit ennek a szenális barbárnak adóiszonyáról, elképesztő kicsinyességéről minden anyagi természetű ügyben, botrányos

Ha van Önnek sorsjegye, egyenlő esélye van a többi játékosal, hogy milliomos lehessen. Senki és semmi sem mondhatja: ez fog nyerni, amaz nem. Csakis az nem nyerhet, akinek nincs sorsjegye. A sorsjegy bármelyik tulajdonosa megnyerheti matematikai biztonsággal, minden különbség és rizikó nélkül, a Sorsjáték valamelyik NYEREMÉNYÉT.

Kétszáz leivel, egy negyed sorsjegy árával, minden játékos egyszerre két dolgot végez: belép azok sorába, akiknek konkrét és biztos esélyük van a nyeresésre és egyuttal hozzájárul az állami kórházak betegneinek a megsegítéséhez.

Vásároljon még ma sorsjegyet.

hálátlanságáról elmond — közvetlen tapasztalatból ismert a Nagyurat, abban a kerületben volt közigazgatási tisztviselő, amelyben a Bismarck birtoka feküdt — egyenesen történelmi jelentőségűek. Épp ilyen jellemzők és érdekesek a világhírt Gerlachnak a magyar választási korrupcióról, a balkáni viszonyokról és a német gyarmatosítás baklövéséről írt sorai. A császári Kamerunnak, The Twenty-Five-Country volt Afrikában a neve, ama huszonötöt jövöltábol, amit a hatóság és a magánosok egyképpen bőkezűen osztogattak a négerek hátsó fertályára.

Zsidó vonatkozás is bőségesen akad a Gerlach memoárjaiban. Itt van mindjárt életének stöckeri vezérlés alatt állott antiszemita epizódja. Diák korában Labandot (kikeresztelkedett zsidó volt és a rangelső német közjogász) hallgatja és Eduard von Simsonnal, az 1848 híres frankfurti parlamentjének, később a német Reichgericht-

nek elnökével (szintén exzsidó) állott társadalmi érintkezésben. Megfordult a kaukázusi u. n. hegyi-zsidók között (gyönyörű emberpéldányok, az egyik cionista kongresszusra is eljött a küldöttségük és Herz lefényképeztette magát velük) és otthonos volt a Rathenau szalonjában. Amikor egy újabb összeesküvés hírével kénytelen ismét felkeresni ezt a zsidó fajtájú és hitű német külügyminisztert, egy pillanatra elborul a Rathenau egyébként kemény nézésű szeme: Mondja, miért gyűlölnék engem az emberek ennyire? Mire Gerlach: Egyes-egyedül csak azért, mert zsidó, és eredményes külpolitikát folytat Németország érdekében. Ön az eleven cáfolata az antiszemita elméletnek, hogy a zsidók ár-talmára vannak Németországnak. Ezért akarják megölni... És szomoruan teszi hozzá az emlékezésében: Néhány hónappal később meg is gyilkolták. (g. s.)

Sulyosan megbüntették a baiamarei sztrájkoló diákokat

Több tanulót végleg, másokat korlátozott időre kizártak az iskolából

Baiamare, november 3. (Az Uj Kelet tud.) Megírta az Uj Kelet, hogy a baiamarei „Ghorghe Sincai“ liceumban furcsa tüntető sztrájkot rendeztek a hetedik diákok. A demonstrálás *Levandovszky* József görög- és latinszakos tanár ellen irányul, akit az intézet legszigorubb tanárának tartanak, nála volt mindig legnagyobb a bukási arányszám és az érettségén az ő általa tanított tárgyból buktak el a maturálók.

A hetedik diákok nem bírták tovább a különös szeszélyeket és a múlt héten, amikor egy latin órán mindannyiuknak kettes, vagy hármas osztályzatot adott, panasza mentek osztályfőnökükhöz, aki szövegét a kérdést *Levandovszkynál*. Ő azonban „megsértődött“ és a következő görög órán, dacára annak, hogy az idén kezdtek a görög tanuláshoz, precíz tudást követelt és többek között azt kívánta, hogy könyv nélkül tudják görögül a miatyánkot. Pedig még sem írni, sem olvasni nem tudnak.

Ekkor határozták el magukat a fiúk a sztrájkra és a következő latin órán egyetlenegy hetedik sem jelentkezett. A sztrájk ügyében most hirdették ki a

diákok előtt a tanári konferencia határozatát, amely végtelenül szigorú. Tizenhat növendéke van a hetedik osztálynak: hét zsidó, hat román és három magyar.

Kettő kivételével mindannyiukat megbüntették a következőképpen: Végleg kizárták a baiamarei intézetből Tartia Györgyöt.

Kizárták, mint rendez tanulókat Eliás Zoltánt és Surányi Miklóst, akik magánuton vizsgázhatnak Baiamaren.

Egy hónapra kizárták Somló Ivánt, Jenej Rudolfot, Gorun Romulust és Pintea Ferencet.

Két hétre kizárták Simon Ferencet, Török Ferencet és Pintea Remust.

Ötös magaviseletet kaptak: Katz Miklós, Tevjovits Ernő, Weisz Miklós és Buda Cornel.

A határozat értelmében az egy hónapra és két hétre kizártak felváltva rójják le büntetésüket, hogy ne akadjon meg a tanítás és legyen tanítvány az osztályban.

A döntést a liceum igazgatósága előterjeszti a felsőbb iskolai fórumokhoz és a közoktatásügyi miniszterhez jóváhagyás végett.

Hogyan Mu

Goga lapja szeri Pamfil Seicaru Magyarországról

Ciuj, november 3. A széde a világpolitikai nagyobb eseménye, melyek idegesen figyeltelt felhívást a legtöbb felszánt államok az a jelszava, hogy többi Magyarországnak! kérdéseikkel kerül szem megállapítani azt, hogy amant és elsősorban mi a Mussolini-beszéd érdekesek azonban a nyek, melyekben a r tükörződik vissza. M vel szemben. A jobbol és Berlin felé szeretné politikáját, kétségtele hogyan tudná összeeg moikval való szimpáti gyarországnak! jelsz

Pamfil Seica

A Curentulban Pa ben foglalkozik Muss ismerteti a beszédek gol kérdésben elfogial Romániát elsősorban alkalommal sem mulla küssé oldalbatámadja.

Természetes, — írj hiányzott a dunai me gyalása sem a beszéde távirati ügyönkség t hozzátette, hogy Ola szág kapcsolatai megj a nézetét, hogy igazs országnak. Ettől függ kéje.

Nem áll rendelkezé nek szövege, de a „m lyel Magya-ország és tait jellemezte, bizo bennünk. A „megjav Olaszország és Magy kevésbé jó pillanat is a pillanat és ha tud náta ki azt külügyn lezte, hogy ellenörz közötti minden homé nösen azokat az álla nek külpolitikája ber felemlítjük a „megj hogy ezzel is jelleme Magyarország között széd eredeti szövege javult“ szó eredeti pitását, ennek hiány nyilag részletesen ne

Azt a véleményét, Magyarországnak, medence békéje“, sz juttatta már Mussol fel bennünket ez, me ha tulságosan komo át az udvariassági á állammal szemben, s fosztani illuziótól.

Mussolini politikai

A Pa

A nemzeti parasz Patria, vezető helye Deszével és feltün lották-e szélsőséges állapítja meg, hogy pártok politikája, megváltoztatását elk szedelemnek bizonyu A cikk többek köz „Nekünk, románok széde mély elkesere goztatott elvek miat mánok ismerik a D brutális hang miatt, rul az a tudat, hogy het összeszedni oly meg akarnak bennük olasz-barát politika Berlin és Róma az nagyobb ellensége. Vaida, Iorga, Cuza, sem tesznek egy idő esett erőfeszítések

Hogyan reagál a román sajtó Mussolini vasárnapi beszédére

Goga lapja szerint a Mussolini beszédének nincs különösebb jelentősége. Pamfil Seicaru egyszerű udvariassági gesztusnak minősíti Mussolininak Magyarországról szóló kijelentéseit. A nemzeti parasztpárti sajtó nemzeti veszedelemnek mondja a milanoi beszédet

Ciuj, november 3. Mussolini vasárnapi beszéde a világpolitikának valóban legnagyobb eseménye, melyre az összes nagyhatalmak idegesen figyelnek fel. Elsősorban kellett feltűnést a beszéd Romániában és a többi kisantant államokban, ahol Mussolininek az a jelszava, hogy „igazságot kell tenni Magyarországnak” súlyos állampolitikai kérdésekkel kerül szembe. Még korai volna megállapítani azt, hogy miképpen fog a kisantant és elsősorban Románia megvilágozni a Mussolini-beszéddel szemben, rendkívül érdekesek azonban a különböző lapvélemények, melyekben a román pártok felfogása tükröződik vissza Mussolini új kijelentésével szemben. A jobboldali sajtó, mely Róma és Berlin felé szeretőn terelme Románia külpolitikáját, kétségtelenül dilemmában van: hogyan tudná összeegyeztetni a fasiszta államokkal való szimpátiáját az „igazságot Magyarországnak” jelszóval. Ebből a szempont-

ból néhány rendkívül érdekes jelenségre bukkantunk a vasárnap óta megjelent román lapokban.

A legelső sajtótermék, mely Mussolini beszédével foglalkozott, a vaidista „Gazeta de luni” volt, amely leközölte ugyan Mussolini beszédét, de teljesen kihagyta azt a részt, amelyben Mussolini Magyarországról beszélt. A Forunca Vremii, mely mindig őszinte hódolója volt Mussolininek, meglepészik azzal, hogy lényegesen megrövidítve közölje az egyébként nagy keretek között nyilvánosságra hozott beszédnek ezt a részét. A Tara Noastra már állást foglal. A beszédnek Magyarországra vonatkozó részét nem közli le. A következőket írja:

„Megemlítjük a Duce vigasztaló szavait Magyarországra, amelyeket mi, románok, akik ismerjük a mély rokonszenvet, amit a Duce érez népünkkel szemben, nem tölzünk el soha.”

Pamfil Seicaru jelentéktelennek tartja a beszédet

A Curentulban Pamfil Seicaru vezércikkben foglalkozik Mussolini beszédével. Miután ismerteti a beszédnek a francia, német, angol kérdésben elfoglalt álláspontját, rátér a Románián elsősorban érdeklő tárgyra, de ez alkalommal sem mulasztja el, hogy Titulescut kissé oldalbatámadja.

Természetes, — írja Seicaru — hogy nem hiányzott a dunai medence kérdéseinek tárgyalása sem a beszédből. Idézünk a Rador távirati ügynökség távirataiból. „Mussolini hozzátette, hogy Olaszország és Magyarország kapcsolatai megjavultak és kifejtette azt a nézetét, hogy igazságot kell tenni Magyarországnak. Ettől függne a Duna-medence békéje.”

Nem áll rendelkezésünkre a Duce beszédének szövege, de a „megjavultak” szó amelylyel Magyarország és Olaszország kapcsolatát jellemezte, bizonytalan érzéseket kelt bennünk. A „megjavult” szó feltételezi, hogy Olaszország és Magyarország kapcsolataiban kevésbé jó pillanat is lehetett. Mikor volt ez a pillanat és ha tudott volt, hogyan használta ki azt külügyminiszterünk, aki feltételezte, hogy ellenőrizi a különböző államok közötti minden hőmérsékleti változást, különösen azokat az államokat illetően, melyeknek külpolitikájára bennünket érdekel? Csak felemlítjük a „megjavult” szó furcsaságát, hogy ezzel is jellemezzük az Olaszország és Magyarország közötti kapcsolatokat. A beszéd eredeti szövege megkönnyítene a „megjavult” szó eredeti értelmezésének megállapítását, ennek hiányában azonban pillanatnyilag részletesen nem foglalkozunk vele.

Azt a véleményét, hogy „igazságot kell tenni Magyarországnak, mert ettől függ a dunai medence békéje”, számtalanszor kifejezésre juttatta már Mussolini. Soha nem izgatott fel bennünket ez, mert nem tűnt nekünk soha tulságosan komolyának és sosem lépte át az udvariassági gesztus határát a baráti állammal szemben, amelyet nem szabad megfosztani illuzióitól.

Mussolini politikai szótára annyira pontos,

A Patria nemzeti veszedelemnek látja Mussolini beszédét

A nemzeti parasztpárt, ciuj hivatalosa, a Patria, vezető helyen foglalkozik Mussolini beszédével és feltűnő címben kérdezi: „Hallották-e szélsőségeink? Ugyancsak a cím állapítja meg, hogy „a romániai szélsőséges pártok politikája, mely a régi szövetségek megváltoztatását akarja, magy nemzeti veszedelemnek bizonyult.”

A cikk többek között a következőket írja: „Nekünk, románok számára, Mussolini beszéde mély elkeseredést okozott. Nem a hangoztatott elvek miatt, mert az öntudatos románok ismerik a Duce gondolatait, hanem a brutális hang miatt, amelyhez még hozzájárul az a tudat, hogy az országban csakrot lehet összeszedni olyan politikuskökből, akik meg akarnak bennünket győzni a német és olasz-barát politika mellé, holott ténylegesen Berlin és Róma az egyesített Románia legnagyobb ellensége. Olyan emberek, mint Valda, Iorga, Cuza, Goga és mások, egyebet sem tesznek egy idő óta, minthogy kétségbeesett erőfeszítésekkel akarnak bennünket

annyra ellensége a homályos és a ködös megfogalmazásnak és valóban a határozott ütemű, geometriai latin szellemet tükrözi, hogy amikor ennyire határozatlanul használja az „igazságot Magyarországnak” jelszót, nem jelentheti számunkra az aggodalmak felkeltésének pillanatát.

Igazságot? Hogyan? A határok revíziójával, megváltoztatva ezzel Középeurópa jelenlegi politikai arculatát?

A magyar tétel ismeretes: a millenáris Magyarország visszaállítása, tehát Románia Csehszlovákia és Jugoszlávia megcsontítása. Feltételezzük, hogy Róma ezt az ezer éves igazságot mérsékeltebben fogja fel, de az is nyilvánvaló, hogy a kisantant államok, amelyeknek kárára történe Magyarországnak igazságtétele, egy tenyérnyi föld elragadását sem engedi. Tehát két út áll rendelkezésre: a Népszövetség, vagy a háború.

A Duce egész beszédét áthatja a bizalmatlanság Genf életképességében, különösen, amikor a fasiszta birodalom valóban le is győzte a genfi szellemet. Semmisen bizonyítja tehát, hogy ezen az uton ajánlaná a Magyarországnak való igazságtételt. Megmarad tehát az egyetlen út: a háború.

Vajon valaki komolyan hiszi azt, hogy Olaszország világháborút kezdene, hogy „igazság szolgálatosság Magyarországnak”? És milyen komolyan tudnánk tulajdonítani egy kötetlen udvariassági szólamnak, amikor a beszéd kihangsúlyozza, hogy már meg van az alapja az olasz-jugoszláv barátság megteremtésének.”

Hasonló hangnemben folytatva cikkét, Pamfil Seicaru azt a következtetést szűri le, hogy Mussolininek Magyarországra vonatkozó beszéde egyszerű udvariassági gesztus volt, mert a Duce maga is tudja, hogy ezzel a tétellel már egyetlen erőekelt állam közvéleményét sem lehet izgalomba hozni. Az „igazság Magyarországnak” jelszó — fejezi be cikkét Pamfil Seicaru — ilyen formában egyszerű szónoki virággá zsugorodik.

meggyőzni szövetségeseink elhagyására és Róma felé való tájékozódásra. De Róma most véglegesen és kategorikusan ellenünk fordult.

A nemzeti parasztpárt mindig megtett és megtesz minden lehetőt, hogy az országot egy

Ime az ideális

papirzsák

TARTÓS, HIGIENIKUS! OLCSO!

Ne használjon ilyen zsákokat!

Kérjen ajánlatot:
BATES S. A. R. cégtől
Bucuresti I. Str. Cobălcescu 14.

kalandtól megmentse. És tiltakozott ez az erőteljes kormányzó párt a liberálisok ellen is, akik belpolitikailag bátorították a jobboldali anarchikus mozgalmakat, külügyi vonatkozásban pedig félrevezető politikát vezettek be.

Ez a politika' csúcspontjára jutott Titulescunak a külügyminisztériumból az ismert körülmények között eltávolítása. Az ok: Titulescu tulságosan európai és nagyon kevésbé román. Titulescu nagyon őrizkedik Olaszország barátságától.

Most bebizonyult, hogy Titulescunak igaza volt és hogy Olaszországtól semmit sem várhatunk.

Róma tulságosan szorosan kötötte le magát Budapesthez és Berlinhez, semhogy a vér szavát már hallani lehessen.

Megvetéssel emlékezzünk meg Goga berlini látogatásáról is, a tisztázatlanul maradt remek nyilatkozat, az egész antidemokratikus és francia-ellenes politikáról, amellyel politikai kalandoraink kísérleteznek. Sőt legutóbb ebben a kérdésben nyilatkozott meg Tilea is, aki szintén az Olaszország felé való közeledést sürgette.

A Duce beszéde a határok revíziójára vonatkozó egyes kívánsága, hogy a megcsontított Magyarországot visszaállítsa és a négy és félmillió magyar kisebbséget nemzeti államba tömörítsék, ugy érte a román szíveket, mint villamscsapás a tiszta égből.

Bizonyára meg fognak remegni a belföldi hazaárulók is, amikor meglátják, hogy milyen gyümölcsöket hoz a politikájuk. Addig a román közvélemény és természetes

képviselői örködni fognak. Semmi sem fog történni akaratomk nélkül, ha a nép tudni fogja, mit akar és hajlandó lesz minden áldozatra.”

Miután a Patria a bucaresti lapok álláspontját ismerteti a Mussolini-beszéddel szemben, megállapítja, hogy Mussolini beszéde csak az első etapja a fenyegetések hosszú sorának. Végül is kijelenti a cikk, hogy a román Ardeal öntudatosan teljesíteni fogja történelmi hivatását.

Az Universul és a Dimineața véleménye

A román jobboldal vezető lapja, az Universul, miután hangoztatja a fasiszta Olaszország iránti eddigi csodálatát, most mélyéges csodálkozását fejezi ki Mussolini kijelentése miatt. Románia képes lesz rá — írja a lap —, hogy megvédje nemzeti egységét bármilyen áron bárki ellen. A magyar nép hősiessége, amelyről Mussolini csodálattal beszél, megismerkedhetik majd a román nép hősiességével. „Ha minden út Rómába vezet, tudtára adjuk mindenkinek, hogy soha, de soha sem fogunk az elévülhetetlen és szent jogainkról való lemondás útján haladni”. A Dimineața hangsúlyozza, hogy Románia nem választhat más utat, csak a béke és a revízió-ellenesség útját. Bármilyen más, Rómából vagy Berlinből indult politika ellenkezik a román állam léteérékeivel. Ugyanez a lap egy másik cikkében ezt írja: „A Duce beszéde közvetlenül fenyeget, mert „Magyarország ugynevezett igazsága”, amelyről Mussolini beszél, népünk jelentős részének idegen iga alá való visszatérését jelenti”.

A külföldi sajtó aggodalmai

London, november 3. A Daily Telegraph elitő szavakban foglalkozik Mussolini beszédével. Különösen a beszédnek Magyarországra vonatkozó részét itéli el, amely szerinte nem fogja megnyugtanni a kedélyeket Közép-és Kelet-Európában és nem fogja egyengetni az olasz-jugoszláv jóviszonyt. Elegendő lesz, ha a kisantant államok Mussolini beszédének Magyarországra vonatkozó részét fogják olvasni, hogy ráemlékezzenek arra, hogy a kisantant a békerrevízió ellen harcoljon, ama revízió ellen, amelynek érdekében most éppén azok az államok nyilatkoznak meg, amelyek magukat antikommunistáknak nevezik.

Olasz-német hegemoniára való törekvés

Párizs, november 3. Mussolini beszédét kommentálva a Le Temps, miután rámutat arra, hogy Mussolini beszéde kiábrándulást keltett és hogy a beszédnek nem volt konstruktív jellege, kifejti, hogy a berlin-nómai tengely, amely köré kellene csoportosulniok a

többi európai államoknak, tulajdonképpen olasz-német hegemoniát jelent, aminek a többi államok aligha fogják magukat alávetni. Ugy látszik, a németek teljesen megszerezték Olaszország barátságát és bizalmát. Franciaországgal szembeni álláspontja azonban Olaszországnak tele van hüvösséggel. Ami Mussolininak a magyar revizionizmusról tett kijelentéseit illeti, a lap csodálkozva kérdi, hogyan lehet összeegyeztetni ezt az álláspontot Olaszország és a kisantant közötti közeledéssel.

Darányi tüdővölz távirata

Budapest, november 3. Darányi miniszterelnök az alábbi táviratot küldte Mussolininak: „Az a beszéd, amelyet excellenciád Milánóban tartott, telkesedés és elismerés visszhangját keltette a magyar népben. Engedje meg excellenciád, hogy ebből az alkalomból tolmácsa legyek az egész magyar nemzetnek és tiszteletlinc és őszinte barátságunk érzéseiről biztossítsam”.

Már csak néhány jegy van

HUBERMANN

november 12-iki egyetlen hangversenyére
Siessen azonnal jegyet venni, ha meg akarja hallgatni

a világ legnagyobb hegedűseit. Jegyek: Főtéri kioszkban (autobuszmegálló)

Maimonidesz élete és művei

— J. L. Fischmann (Jeruzsálem) nagy műve —

Maimonidesznek a múlt évben betelt nyolc-századik születésnapja nagyban gazdagította a már amugyis hatalmas Maimonidesz-irodalmat. Nincs a világon zsidó tudományos egyesület, avagy folyóirat, amely nem produkált volna valamit a nagy ember emlékének tisztelőjére. De még ezen dus irodalmi termésből is kimagaslak J. L. Fischmannak nagy műve, amely 300 oldalra terjed.

Hosszu életet és nagy publicitást biztosít a műnek azon öröndetes tény, hogy Fischmann héber nyelven írta azt meg. Még pedig ama szép és gördülékeny héberséggel, amely nem hódol be vakon az ultramodern irányzatnak, de mégis teljesen megfelel a mai ízlésnek és emellett a régebbi írásmódhoz szokott olvasónak sem idegenszerű.

Tagadhatatlan, hogy Maimonidesz a középkori zsidó bölcsészet elsőrangú képviselője, de halhatatlanná mégis csak talmudikus műveivel — miszmagyarázatával és törvénykódexével — tette a nevét. Eddigi életrajzírói azonban nem domborították ki kellőképpen ezen tényt. Fischmann rabbi, aki maga is nagy talmudtudós — pótolta eme hiányt. Ő igen részletesen tárgyalja Maimonidesznek ezen legerősebb oldalát és mélyebben tekint be grandiózus talmudikus munkáinak műhelyébe, mint bárki más. Ezt csakis Fischmannhoz hasonló tudós teheti, aki korlátlanul uralkodik azon egész hatalmas tudományos anyag fölött, amely Maimonidesz művei körül keletkezett körülbelül két évszázadon keresztül. Még a legújabbban megjelent e szakmába vágó műveket sem hagyta figyelmen kívül.

A munka következő 13 szakaszt foglalja magában amely címek egyuttal képet nyújtanak az egész mű koncepciójáról is: 1. A spanyol és különösen a kordovai zsidóság helyzete Maimonidesz születése idején. 2. Maimonidesz gyermekkora. 3. Családja Fezben. 4. Maimonidesz Egyiptomban. 5. Maimonidesz misnakommentárja. 6. Levele a jemeni zsidókhoz. 7. Élete Ó-Kairóban. 8. Nagy törvénykódexe (Miszné Tóra). 9. Ezen művének forrásmunkái. 10. A 613 törvényről szóló műve. 11. Maimonidesz mint a test és a lélek orvosa. 12. Bölcsészeti műve (Móre Nevuchim). 13. Maimonidesz nagysága és utolsó évei.

Különösen a kilencedik fejezet olvasásakor látható, hogy Fischmann mily alapos és mélyreható talmudikus előtanulmányok után fogott nagy munkájához, hogy művét nem az időszerűség szülte, hogy Fischmann igen hosszú évek, vagy talán évtizedek óta hűség-gel tanulmányozta Maimonidesz műveinek. Ugyanazt bizonyítja azon 10 oldalra terjedő függelék is (144—154 old.), amelyben a jeruzsálemi és babiloniai Talmudnak egymáshoz való viszonyát világítja meg és kifejti, hogy Maimonidesz miképp használta azokat forrá-

sokként. Gyakran szinte frappirozza az olvasót érdekes felfedezéseivel.

Általában átfogó ismertetést nyújt Fischmann munkája Maimonidesz hatalmas irodalmi és társadalmi munkásságáról, de éppoly mély bepillantást enged Maimonidesz gazdag lelkivilágába is, amelyben a legszebb harmónia honolt. Összes munkáin vörös fonalként húzódik végig ezen nagy embernek klasszikusan kiegyensúlyozott finom, vallásos és nemese lelke, amelyet a legmagasabb morál és jószág irányított. Ezért voltak kénytelenek legádázabb tudományos ellenfelei is meghajolni lelki nagysága előtt és ezért osztozik ő az utókor általános elismerésében.

Fischmann ügyesen domborítja ki Maimonidesznek nagyságát nem csupán mint a kor-szakot alkotó tudóst, hanem mint a kiváló emberét is. És épp ez a legmegkapóbb, hogy ezen nagy elme, aki annyi tengernyi tudást hordott a koponyájában és oly rendkívüli zseni volt, mily meghatóan szerény, nyíltelekű és jószágos tudott lenni! Valóságos emberi ideál.

A tulajdonképpeni monográfián belül Fischmann még a következő értékes függelékkel kedveskedik: 1. Reprodukál két értékes cikket Zweifel és Halberstam tollából, amelyben ezek kíméletlenül, hogy alaptalan Graetznek és másoknak azon állítása, hogy Maimonidesz ifju korában kénytelen lett volna színel a mohamedán hitet felvennie. 2. Egy igen kimerítő, 36 oldalra terjedő bibliográfiát közölt Maimonidesznek összes megjelent műveiről és leveleiről. 3. Egy geneológiai táblázatot, amelyből kitétnik, hogy Maimonidesznek elődei 15 generáción át nagy tudósok voltak és hogy utócai is öt nemzedéken át viselték a „Nágid“ címet.

A vastkos könyv utolsó 100 oldalán Fischmann rabbi Maimonidesznek egy eddig ismeretlen művét adja ki „Maftéach Hadderaset“ címen. Ez egy alfabetikus sorrendben, határtalan tudással és szorgalommal összeállított kulcs, amelynek segítségével a nagyterjedelmű talmud- és midrasirodalomban található midraszerű szentírásmagyarázatok könnyűszerrel megtalálhatók.

Az értékes kéziratot, amelynek nincsen mása a világon, az oxfordi könyvtárban őrzik.

Fischmann egyelőre a műnek csak egy részét (a kaf betűig) adta ki az említett 100 oldalon. Előbb hallani kívánja a szaktudósok véleményét, aztán újból kiadja az egész művet, megfelelő jegyzetekkel. Ezen mű előszavában Fischmann nagy vonásokban ismerteti a munkának irodalmi szempontból való fontosságát és megjelöli helyét ezen szaknak irodalmában.

Mind a papír, mind a nyomás elsőrangú, ami a palesztinai kiadási művekre immár jellemző. Fleischer Lipót

E SZÁMOK

feleslegeseknek látszanak

De elegendő, hogy a zsebében legyen egy sorsjegy, amelyet az AURORA sorsjegynagy-árudánál vásárolt, amelynek az ország minden városában van irodája, hogy belássa: a számok valódi MILLIÓKAT jelentenek, valódi, jó pénzt, amelyet megnyerhet a sorsjátékon bármelyik havi húzáson.

AURORA

nagy-árudatol veszi

Eges sorsjegy ára 800 lei. Negyeca sorsjegy ára 200 lei.

Szerencsés **AURORA**-sorsjegyek!
Kereskedelmi Hitelbank Rt.
CLUJ, PIATA UNIRII 20.

tekre előirt bírságot is.

A szobanforgó miniszteri rendelet egyébként országos razziaira készül ezeknek a betétkönyvügyleteknek az összeírása végett és ezt olyképpen fogják lebonyolítani, hogy minden egyes pénzintézettől kimutatást követelnek a físcus közegei az összes betétkönyv kompenzációs ügyletekről, úgy a betétkönyvvel fizető adós, mint a betét-

könyv eredeti tulajdonosának megjelölésével. A törvény szerint ugyanis ily bélyegkihágási ügyeknél a felelősséget mindkét érdekelt fél: tehát jelen esetben meg a betétkönyvtulajdonos, mint annak megvásárlója, egyetemesen viselik. Ha tehát az illetéket és bírságot a físcus nem tudja majd a betétkönyv vevőjén felhajtani, akkor az eladót teszik felelőssé.

Limitálni fogja a kormány a pamutbehozatalt a belföldi len- és kenderfonal javára

Állami monopólium lesz a len és kender forgalombahozatala

Bucuresti, november 3. (Az Uj Kelet tud.) A pénzügyminisztérium utasította az autonóm monopólpénztár igazgatóságát, hogy tegye tanulmány tárgyává a külföldi pamut és juta nyersanyagok behozatalának limitálását annak érdekében, hogy ezeket a nyersanyagokat a lehetőséghez képest belföldi len- és kenderfonalakkal pótolják. Abból a körülményből, hogy a kormány ezzel a feladattal a monopólpénztárt bizta meg, csak arra következteth-

tünk, hogy a len- és kendertermelés felváltását a kormány állami monopóliummá fogja tenni.

A tanulmányozásra kiadott megbízás kiterjed annak megállapítására is, hogy mily módon lehet a belföldi fonaloptélekok termelését előmozdítani és hogy mily berendezések szükségesek az így nyert nyersanyagok fonalakká való feldolgozásához.

Mit kell tudni a repülőbélvegről?

Szakelőadás tájékoztatja a kereskedőket és iparosokat a repülőbélveg helyes alkalmazásáról

Cluj, november 3. (Az Uj Kelet tud.) A repülőbélveg alkalmazásáról szóló törvény sok vitára ad alkalmat a gyakorlati életben. A legtöbb kereskedő, — kiket a repülőbélveg elsősorban sújt, — tájékozatlan a bonolyult kérdésben és nem tudja, hogy milyen ügyleteknél alkalmazandó és milyeneknél mellőzhető a repülőbélveg. Az érdekeltek felvilágosítása és helyes tájékoztatása érdekében a cluji kereskedelmi és iparkamara, a Kereskedők Tanácsa és az UGIR vezetősége együttes elhatározás alapján szakelőadást megtartására kérte fel Domilescu tanárt, a Nemzeti Repülőalap cluji képviselőjét és ellenőreit. Domilescu professor november 4-én, szerdán este fél 9 órakor, az iparkamara dísztermében megtartandó előadása keretében fogja ismertetni a kereskedők és iparosok előtt a repülőbélvegről szóló törvényt, annak végrehajtási

utasítását és felvilágosítást fog nyújtani az érdekelteknek, hogy milyen kereskedelmi ügylet után mennyi repülőbélveg alkalmazandó.

Az előadás iránt a kereskedők és iparosok körében élénk érdeklődés nyilvánul meg, annál is inkább, mert Domilescu az előadás során hozzáintézendő kérdésekre azonnal meg is adja a gyakorlati felvilágosítást és tájékoztatást. A Kereskedők Tanács felkéri az érdekelteket, hogy esetleges kérdéseiket közöljék a Sfatul titkárságával, hogy az előadó ezekre is megadhassa a kívánt felvilágosításokat.

A Sfatul egyébként a kereskedőket érdeklő többi kérdésekben is tájékoztatni kívánja tagjait és ezért felkérte a kincstár egyik képviselőjét, hogy más előadás keretében a bélyegtörvényt ismertesse, felvilágosítást nyújtva az üzleti könyvek, számlák és nyugták helyes felbélvezéséről. A Sfatul alkalmas időben, az adóbevallás alkalmával az egyes és pótdadó, az adóalap a patenta fixa és a speciális adózás kérdéseiről is megfelelő módon fogja tájékoztatni a kebelébe tartozó kereskedőket.

KÖZGAZDASÁG

Megbirságotják mindazokat, akik vásárolt betétkönyvekkel fizették ki banktartozásukat

Pénzügyminiszteri rendelet a betétkönyvtranzakciók bélyegilletékéről

Bucuresti, november 3. (Az Uj Kelet tud.) A konverziós törvény életbe léptetése és az ezt követő bank-kiegyezések óta rendkívül megszaporodott azoknak az ügyleteknek a száma, amelyek révén az adósok betétkönyvekkel fizették ki a bankokkal szemben fennálló tartozásaikat. Mivel igen ritkán fordult elő az a helyzet, hogy ugyan annak a személynek tartozása és betétkövetelése álljon fenn egy időben ugyanannál a banknál, az ilyen betétkönyvtranzakciók úgy jöttek létre, hogy az adós szabadkézből, a kialakult árfolyamok mellett oly értékű betétkönyveket vásárolt, amennyire banktartozása rugott és ezt a tartozását a bank saját betétkönyveivel kompenzálta, kiegyenlített. Városokon és falvakon sok ezer lehet azoknak az adósoknak a száma, akik ily betétkönyvügyletek révén mentesültek tartozásaiktól és az így kompenzált összegek csak Ardeal területén súlyos százmilliókra rughatnak.

Annakidején, amikor a betétkönyvüzlet kialakult, senkinek sem jutott eszébe az illetékes pénzügyi tényezők közül, hogy a betétkönyveladó és vásárló közönség figyelmét felhívja arra, hogy az ily tranzak-

ciók, adásvételek a físcus felfogása szerint bélyegkötelesek. Hiszen ha erről a közönség tudomást szerez, senksem tette volna ki magát annak, hogy a minimális bélyegilleték megtakarítása miatt kétféle bírságoknak kiróvását kockáztassa.

Bucuresti jelentés szerint ugyanis a pénzügyminisztérium most ébredt rá arra, hogy az ily betétkönyvtranzakciók azt jelentik, hogy az eladó és vevő között engedményezési, cessziós ügylet jött létre. Ily ügyletek után pedig a kincstár megköveteli a magáét. A minisztérium tehát arra utasította a pénzügyi hatóságokat, hogy minden ily betétkönyvátengedményezésnél, átruházásnál alkalmazzák a bélyegtörvény 14-ik szakaszának 10-ik bekezdésében foglalt illetéket.

Eddig még nem is volna semmi baj, hiszen az érdekeltek legfeljebb elkésvé, le-rónák az illetéket. Csak hogy a minisztérium utasítása azt is előírja, hogy a pénzügyi hatóságok, mindazon esetekben, amikor megállapítják, hogy az illeték nem nyert befejezést, az illetékekkel együtt ki kell rójják a törvényben ily késedelmi ese-

Me Kosztolá

A késő délután érkezett táviratban buda-Kosztolányi Dezső modern Dezső életéről mondtak orvoházból, ahol végre rajta, sára szállított körében töltött gikus és fia nyelvtrákbán kiválóbb bud-többszöri ope-tudták megm-tolányi Dezső-letett, tehát korában rag-dések után,

Kosztolányi Dezső időben fellépett még dék legutolsóbb legművészibb egy-sorából. Bár nem a-gat" című folyóira-jához, mely Ády zett nyugatcs mégis egyik legny-zsak írói nemzedék-Ha szabad általa-nünk: Kosztolányi századvégi dekadé-csak érzelmi finos-sága, hanem kifeje-sága és hajlékonys-Babits Mihály u-virtuozitása melle-a magyar nyelv s-sággal lelemt eg-bömelődőjü zenei-a sziv legmélyebb-híjján van a meste-ságnak, a kinos c-Bár mindig a l-fogás következte-fogás híve többsz-nézetek szolgálatá-lányi mégis gond-riadt vissza a ny-Többször vádolt-ció szolgálatába s-lenségét mutat a-kei szemben. E-költői fordulattal-ember szíve a b-értelmenben az igar-De csak ebben az-Kosztolányi vár-kább az, mint A-falu, a vidék talaj-inkább, mint Bal-hagyományokat é-reszk és gyakran-jában.

Városiassága az-gazdagságának elegánciájában ny-körében. Legszeb-zokogó sötétlenlát-másai olykor köc-kintete szivesebbe-kal teli végtelenjé-Legkimagaslóbb-mely egyben a d-mára — a „Szeg-ban“, gyermekkor-nyitgöző közveti-olyan változatos b-hatások olyan ga-vel, melyre nemcs-zöntség is elragadt-Pérfikoranak li-gok“ felé irányul-ember és a terem-hetetlen titkaira, modern élt ferdesé-vetlenebbül, egyre-a szegények, az-szívének őszinte-őket.

De nemcsak k-prózáiró is volt-regénye egyike-regényeknek. Fin-egyenletlenségétő-napilapokba írott-rajzait, ideges, p-tait.

Hervadhatatlan-fordítónak is. Mo-valóban kongeniát magyar nyelv-német, olasz és cs-ázsiai jelentős kö-Uj színekkel, u-és gondolati eler-űrn magyar lyr-űs költő volt, p-

Meghalt Kosztolányi Dezső

*

A késő délutáni órákban Budapestről érkezett távirati jelentés szerint kedd délelőtt budapesti lakásán meghalt Kosztolányi Dezső, a legnagyobb magyar modern költők egyike. Kosztolányi Dezső életéről már hetekkel ezelőtt lemondtak orvosai a Szent János kórházból, ahol több operációt hajtottak végre rajta, pár nappal ezelőtt lakására szállították vissza, hogy családja körében tölthesse utolsó napjait. A tragikus és fiatal korban elhunyt költő nyelvrákban szenvedett és a legkiválóbb budapesti és külföldi orvosok többszöri operációs beavatkozásai sem tudták megmenteni az életnek. Kosztolányi Dezső 1886-ban Szabadkán született, tehát mindössze ötvenegy éves korában ragadta el borzalmas szenvedések után, a kíméletlen halál.

Kosztolányi Dezső halálával az Adyval egyidőben fellépett modern magyar költőnemzedék legtisztább hangja, legszínesebb látása, legművészebb egyénisége távozott az élők sorából. Bár nem tartozott szorosan a „Nyugat” című folyóirat ama első írói garnitúrájához, mely Ady Endre mellett az ugynevezett nyugatos irányzatot megteremtette, mégis egyik legnyugatibb szelleme volt e korok irói nemzedékének.

Ha szabad általánosítást meghatározással elnünk: Kosztolányi franciás költő volt, a mult századvégi dekadencia iskolájából való, nemcsak érzelmi finomsága és árnyalati gazdagsága, hanem kifejezéseinek páratlan pontossága és hajlékonysága tekintetében is.

Babits Mihály új-klaszcizmus és tultengő virtuozitása mellett, Kosztolányi költészetét a magyar nyelv tisztult és művészi pontossággal lemért egyszerűsége jellemzi, olyan bömelődíjű zenei készség, mely a lélek és a szív legmélyebb forrásaiból buzog elő és híjján van a mesterségségnek, a kiszámított-ságnak, a kínos csináltságnak.

Bár mindig a part pour l'art irodalmi felfogás következetes híve volt s mint e felfogás híve többször fordult szembe a világnézetek szolgálatában álló irókkal: Kosztolányi mégis gondolkodó költő volt, aki nem riadt vissza a nyílt állásfoglalásoktól sem.

Többször vádolták meg azzal, hogy a reakció szolgálatába szegődött és teljes érzéketlenséget mutat a nagy társadalmi kérdésekkel szemben. Egy költői hitvitán valóban költői fordulattal válaszolt e vádakra: „Az ember szíve a baloldalon van s ebben az értelemben az igazi költő csak baloldali lehet. De csak ebben az értelemben”.

Kosztolányi városi költő volt, sokkal inkább az, mint Ady, aki sok tekintetben a falu, a vidék talajában gyökerezett és sokkal inkább, mint Babits, aki a latin és görög hagyományokat élesztette fel erősen pittoreszk és gyakran parnaszian hűvösségű lírájában.

Városiassága azonban inkább kifejezésbeli gazdagságának csiszoltságában, nyelvének eleganciájában nyilatkozott meg, mint témakörében. Legszebb lírai alkotásaira keserű, zokogó sötétlenítés árnyai nehezdednek, látomásai olykor ködösek és nyomasztóak, tekintete szívesebben kalandozik az ég titkokkal teli végtelenjén, mint a földi téreken.

Legkimagaslóbb fiatakori alkotásában — mely egyben a döntő sikert hozta meg számára — a „Szegény kisgyermek panaszában”, gyermekkori élményeit dolgozta fel a nyitgözö közvetlenséggel, a hangulatoknak olyan változatos bőségével, a fény- és árnyékhatások olyan gazdagságával és eredetiségével, melyre nemcsak a kritika, hanem a közönség is elragadtatással figyelt fel.

Férfikorának lírája inkább az „örök dolgok” felé irányult: a halál és az élet, az ember és a teremtés viszonyának kifürkészhetetlen titkaira, de ezek mellett meglátta a modern élet ferdeségeit is. Résztve egyre közvetlenebbül, egyre melegebb áramlással fordult a szegények, az elnyomottak világa felé s szívének őszinte szeretetével ölelte magához őket.

De nemcsak kiváló lírikus, hanem kiváló prózairó is volt. „Edes Anna” című cseléd regénye egyike a legjobb modern magyar regényeknek. Finom lélekelemzés, kiforrott, egyenetlenségektől mentes realizmus jellemzi napilapokba írott megfigyeléseit, kor- és kór rajzait, ideges, pár szóval jellemző karcolatait.

Hervadhatalan érdemei vannak mint műfordítóknak is. Modern költői anthológiájában valóban kongeniális felkészültséggel ültette át magyar nyelvre a modern francia, angol, német, olasz és csaknem az összes európai és ázsiai jelentős költők legszebb darabjait.

Uj színekkel, új fordulatokkal, új érzelmi és gondolati elemekkel gazdagította a modern magyar lírát és prózairodalmat. Ahíttos költő volt, papja és ministránsa a szó

mágikus szertartásának. Minden, amihez ihletett tollával nyult, valóban egy varázsló erejével engedelmességet akarataának: salaktalanul és tündöklő tisztaságban került ki költői mihelyéből.

Persze, elfoglaltságoktól ő sem volt mentes. Ady Endre nagyságának bírálatában talán a megengedettnél messzebbre merészkedett s költői elefántcsonttoronyának magasságában nem egyszer veszítette el tér- és időmértékét a torony aljában zugó élettel szemben. A fehér kurzus idején ő is azok közé tartozott, akik elvesztették itélőképességüket és beállottak a kurzus doberói közé. A Magyar-ságnak kölcsönözte tollát, amelynek hasábjain Pardon címen antiszemita túszurásokat írt, dicséretére mondvá, rövid ideig.

Nagykulturájú, túlfinomult költő volt, külső megjelenésében is elegáns, vonzó, nyugat-

európai jelenség. Izzó volt, de ez az izzás fényre tisztult írásában, elragadtatott és elragadó tudott lenni, de mindig mértéktartással. Tul volt minden polgári előítéleten, de tulszemérmes volt ahhoz, hogy hangosan tiltakozzon a filiszter élettróntól közeléte ellen.

Dvekkal ezelőtt gyilkos, rettenetes betegség támadta meg: nyelvrák. Többször operálták, de csak ideig-óráig tudtak segíteni rajta, meghosszabbítani értékes, kivételesen nemes életét.

Halála, tekintve szenvedései nagyságát, nemcsak óriási vesztesége a modern magyar irodalomnak, de egyben megrendítő is. Rettenetes fizikai szenvedések közepette, viszonylag fiatalon halt meg ez a nagy magyar költő, aki a valóban kiválasztott, kivételes kevesek közül való volt.

Salamon László

Letartóztatták Negrei tábornokot, a vasluimegyei választási összeütközés miatt

A kormány hivatalos jelentése Negreit bűnösnek tünteti fel. A nemzeti parasztpárt központi tanácsa szerint a tábornok önvédelemből lötte agyon Moruzi nemzeti kereszténypartit parasztot

Bucuresti, november 3. (Az Uj Kelet tud.) Negrei tábornok, a nemzeti parasztpárt ismert vezérének Untesti községben lezajlott összeütközés ügyében tovább folyik a vizsgálát. Ismeretes, hogy a tábornok előtte Moruzi nemzeti kereszténypartit parasztot. Míg a bucaresti lapok azon véleményüknek adnak kifejezést, hogy az összeütközést a nemzeti kereszténypartit parasztok támadása idézte elő, melynek során Negrei önvédelemből használta fegyverét, addig a kormány hivatalos jelentése Negrei tábornokra súlyosan terhelő módon igyekszik beállítani az incidenst.

A belügyminisztérium az incidensekkel kapcsolatban a következő hivatalos közleményt adta ki:

Negrei tábornok vasluimegyei választási propagandautja során jutott el Oncesti községbe, ahol a nemzeti parasztpárti klubban a legteljesebb rend mellett gyűlést tartott. Ezután Negrei a félkilométerre fekvő állomás felé igyekezett, két paraszttal együtt, egy parasztszekéren. A falu határában a szekeret Moruzi földműves, husz falujabelivel megállította. Mindannyian a nemzeti parasztpárt tagjai. Moruzi társai egy kis emelkedésen állottak, meglehetősen távolságra a szekertől anélkül, hogy tüntettek volna, Moruzi azonban megfogta a lovak kantárját. Negrei tábornok felszóliotta Moruzit, engedje el a kantárt, amit ez visszautasított. A tábornok erre revolverlövéllel válaszolt, ami Moruzit azonnal megölte.

Ezután a tábornok kíséreléssel együtt gyalog ment az állomásra, de ekkor a nemzeti kereszténypartiak tüntettek és kövekkal dobálták meg őket. Vasluiba érkezve, a tábornok nem jelentkezett a hatóságoknál és mikor ezek őrizetbe vették, azzal igazolta magd'artását, hogy nem tudta, miszerint Moruzi meghalt. Az ügyészség rendelkezése nyomozást rendelt el, melynek során kiderült, hogy a parasztok nem voltak felfegyverkezve és nem is azonosították magukat Moruzival, aki csak afőlötti haragjában cselekedett, hogy a szekéren a nemzeti parasztpárt zászlója volt kifüggesztve. A csendőrség nem lépett közbe, mert ebben a faluban nincsen csendőrség. A nyomozás folyik”.

A nemzeti parasztpárt központi vezetőségének értesülése szerint Oncestiben verekezés volt, amelyet botokkal felszerelt cuzista támadók csoportja idézett elő. A verekezés során több nemzeti parasztpárti megsebesült, Negrei pedig önvédelemből használt fegyverét.

Az áldozatul esett Constantin Moruzit ma boncolták fel. A megindított nyomozás során eddig kihallgatták egy támadókat, mint a nemzeti parasztpártiakat. Andrei professzor, volt közoktatásügyi államtitkár, a párt megyei tagozatának elnöke, az éjszaka folyamán Bucuresti érkezett. Negrei tábornok egyelőre a vaslui ügyészség foglya.

Ma mutatja be diszeldadás keretében a CAPITOL MOZGÓ minden idők legnagyobb és legszebb látványos, zenés filmjét:

Zieglfeld, a nők királya

MYRNA LOY, LUISE REINER és WILLIAM POWEL-lel. 600 tagu zenekar, a világ legszebb 400 nője adja a legnagyobb élményt, amit eddig filmen láttunk! Előadások kezdete: 3, 6, 9 órakor. Jegyek az esti előadáshoz már csak korlátolt számban kaphatók a mozgó pénztáránál.

Férje súlyos betegsége miatt dobta el életét dr. Wieder Gézané

A sighet'i Wieder-család tragédiája

Sighet, november 3. (Az Uj Kelet tud.) Rettenetes tragédia rázta fel egykedvűségéből ennek a városnak már-már minden létsorsra berendezkedett lakosságát. Megzámítottan beszélnek róla az emberek és nem tudnak felocsudni a megdöbbenésből, mely mindenkit elfogott a hír hallatára, hogy dr. Wieder Gézané önkézevel végeztetett életét.

A Wieder-család a legrégebb sighet'i patriciusi családok egyike. A multszázadba nyulik vissza előkelő szerepe a város zsidóságának történetében. Dr. Wieder Géza atya a legrégebb ügyvédekhez tartozott Maramuresben, falán az első köztől való volt, akiben a jogtudomány mély vallásosság és hagyományos zsidó szellemmel párosult. E hagyományok örökségét vette

át dr. Wieder Géza, aki maga is a sighet'i ügyvédi kar egyik legelőkelőbb tagja, de a város zsidó közéletében is vezető szerepet játszott hosszú ideig. A háboru utáni években elnöke volt a maramuresi Zsidó Nemzeti Szövetségnek és később is fontos pozíciókat töltött be a város politikai életében. Többször volt tagja a városi és a vármegyei tanácsnak és az állandó választmányok is.

Dr. Wieder Géza Munkácsról házasodott. Ugyancsak előkelő zsidó család gyermekét, dr. Grosz munkácsi orvos leányát vette el. A legharmonikusabb házaseletet élte dr. Wiederék, jóllehet nem volt gyermekük. Az utóbbi években azonban sorozatos csapások érték a házaspárt. Dr. Wieder Gézané nemrég vesztette el szüleit, akik rövid

időközben egymásután szálltak sirba. Egyetlen testvére maradt csupán.

A legnagyobb csapás azonban férjének végzetes megbetegedése volt. Öt évvel ezelőtt súlyos kór támadta meg dr. Wieder Géza szervezetét: sokk-izületi gyulladás, amely az évek során teljesen aláasta a hajdani szép férfiú egészségét. Az utóbbi időben már csak bottal és támogatással tudott járni. Felesége öt esztendőn át áldozatos odaadással, valóságos hősiességgel ápolta. Az utóbbi hetekben egyre rosszabbodott dr. Wieder Géza állapota és ágyának esett. Szombaton rendkívül súlyosra fordult a beteg állapota, amit az öt éves betegápolásban kimerült asszony is tudott.

Dr. Wiedernek kétségbeesés lett urrá. A szomszédos tűzoltóságról telefonhoz hívta Munkácson élő bátyját, akit arra kért, hogy azonnal jöjjön Sighetre.

A tűzoltóaktanyából hazaszaladt és férje betegágyánál éppen konziliumot tartottak kezelő orvosai. A beteg rettenetes fájdalomokról panaszkodott. Felesége ekkor valamilyen megbízással elküldte hazulról cselédjét és egyedül maradt az egyik szobában. Amikor az orvosok benyitottak, hogy közöljék vele a konzilium eredményét, borzalmas kép tárult el éljük. Dr. Wieder Gézané élettelenül függött az ablak kilymsére felakaszva. Ruhaszárító kötélen szorította nyakát s mire rátaláltak, már halott volt.

Egyetlen sor írást nem hagyott hátra és csak valószínűségeket szolgálnak magyarázatul végzetes tettére. Férjének kétségbeesés és idegkimerültség kergethetette az önkéntes halálba dr. Wieder Gézanét, aki bizonyára nem remélte már férje felépülését és megrettent a ráváró egyedüllétől.

Mialatt az egész város óriási részvétellel beszél a tragédiáról, dr. Wieder Géza nem tudja, mi történt feleségével. Elhítte azt, amit hozzátartozói közöltek vele, hogy felesége kimerültségében ágyának dönt...

Vasárnap este végeláthatatlan tömeg kísérté néma gyászal és fájdalommal utolsó útjára dr. Wieder Gézanét.

A város lakossága most a beteg Wieder Gézáért aggódik.

Nem papagály-korban, hanem gáz-mérgezésben betegedett meg az Ivácskovics-család

Ciuj, november 3. Mint tegnapi számunkban jelentettük, a Charité szanatóriumba néhány nappal ezelőtt beszállították Ivácskovics Mátyas dr. Avram Iancu 5 szám alatt lakó ügyvéd egész családját, akikről azt hitték, hogy a keleti országokban előforduló különös betegséget, a papagálykört kapták meg.

Két napig a szanatóriumba való beszállításuk után az Ivácskovics-család tagjainak állapota változatlanul rossz volt, tegnapi azonban már valamennyire javult.

Az orvosok azonban nem tudták bele nyugodni abba, hogy a betegséget a titokzatos papagálykórnak tulajdonítsák. Más magyarázatot egyideig azonban nem lehetett találni.

Egy fiatal kémikusnak azonban, aki az Ivácskovics-család szomszédságában lakik, eszébe jutott, hogy ahányszor csak a családnál látogatába volt, különös fojtószag csapta meg. Bement a család ebédlőjébe, amelyben napok óta senki sem tartózkodott és a szobából fojtó gázszag áradt ki. Az Avram Iancu ucca 5. szám alatti ház igen régi épület, amelyben valaha világítógáz volt. Mikor a villanyt beszerelték, a gázcsöveket elzárták és a nyílásokat betömtek. Később azonban a csövek berozsdásodhattak és a régi gázmaradékok felhatoltak egészen az Ivácskovics-család lakásának ebédlőjéig, ahova behatoltak a falak nyílásain és repedésein keresztül és a család ottartózkodó tagjainak gázmérgezést okoztak.

— Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesóványodás, sápadtság, mirigybetegségek, ektóciák, furunkulusok eseteiben a természet's „Ferenc József” keserűvíz gyorsan szabályozza a belek annyira fontos működését és a vért biztosan felrészíti. Az orvosok ajánlják.

SPORT

Klubszemponok érvényesülnek az Északi Liga előtt?

Cluj, november 3. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság C) csoportjainak életre-hívása alkalmával, amikor is ezek adminisztrációját az egyes ligákra bízták, az ország sportközvéleménye kétségbevitte azt, hogy a komoly tevékenységben gyakorlatlan ligák ezt a szerepet az úgy fontosságához mérten fogják tudni ellátni.

Ezt a feltevést erősíti meg az Északi Liga, amely az utóbbi időben hozott határozatai révén beigazolta hogy inkább egyéni szempontok, mint a szabályok szigorú szem előtt tartásával intézi ezen bajnoki csoport ügyeit.

Alljon itt bizonyítékul a következő két eset. Pár héttel ezelőtt a hivatalosan megállapított program szerint Satumaren a Barkochba-Vestul mérkőzés volt kitűzve. A mérkőzésen azonban az oradeai csapat nem jelent meg, így a Liga legközelebbi ülésén, amint ezt a szabályok kategórikusan előírják, a mérkőzést két ponttal és 0:0 gólaránnyal a Barkochba javára igazolták, a Vestul pedig a költségek megfizetésére kötelezték. Alig pár nap múlva — miközben bizonyára a Vestul nem volt „tétlen” — a Liga újabb napirendre tűzte a kérdést, nagy meglepetésre előbbi határozatait megsemmisítette és a mérkőzés újból való lejátszását rendelte el.

Egy hétre rá hasonló eset ismétlődött meg a salontai futbalcsapattal, amelynek ugyancsak Satumaren lett volna mérkőzése a Barkochbával, de mert a vonatot lekészte, a mérkőzést nem jelent meg. A Liga ezt a mérkőzést sem igazolta a Barkochba javára, holott aligha van rendelkezés, amely arra kötelezné a Barkochbat, hogy ellenfelei részére különvonatot bocsásson rendelkezésre.

A felsorolt esetek mindennél jobban bizonyítják, hogy az Északi Liga vezetőségét nem a szabályok szigorú szövege és a sport-szemponok, hanem olyan elvek vezetik, amelyeknek semmi helyük a sportéletben nem lehet.

A jogaiban megcsorbított Barkochba természetesen a bucaresti szövetséghez fordul jogorvoslatért ahol nem kétséges igyერი igazat. Ha azonban az egyesületek igazságért a szövetséghez kell forduljanak, mi szükség van a Ligára?

Ismét nyílt a küzdelem a B) ligában

A keleti csoportban a Makkabi két tiszta ponttal vezet

Cluj, november 3. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság B) nyugati csoportjában a vasárnapi forduló után, amikor is a Phönix Craiovában vereséget szenvedett, az ősi bajnokság sorsa ismét nyílt lett. A csoport élére a Vulturii került, a Phönix a második helyre szorult, harmadik a Jiul, amely azonban egy mérkőzéssel kevesebbet játszott.

A keleti csoportban a Makkabi két tiszta ponttal áll az élen. Mögötte a DUG áll, harmadik a constantjai Victoria. Veszített pontok szempontjából azonban a Victoria jobb a második helyezett DUG-nál.

A Nemzeti Bajnokság B) csoportjainak állása a következő:

Nyugati csoport:										
Vulturii Textila	9	6	2	1	21	12	14			
Phönix	9	6	0	3	32	11	12			
Jiul	8	5	1	2	24	11	11			
Olimpia	8	5	0	3	24	15	10			
CAMT	7	4	0	3	21	13	8			
Rovine Grivița	9	4	0	5	30	22	8			
Stăruința	7	4	0	3	17	23	8			
Craiovan	8	4	0	4	15	23	8			
CFR (Simeria)	8	3	1	4	16	19	7			
Muresul	8	3	1	4	13	16	7			
Unirea MV	8	3	0	5	17	28	6			
Soimii	6	1	2	3	7	13	4			
Victoria	8	0	1	7	7	38	1			

Keleti csoport:										
Makkabi	9	7	0	2	42	11	14			
DUG	9	5	2	2	18	7	12			
Victoria	8	5	1	2	23	15	11			
ACFR	7	5	0	2	17	10	10			
Franco Romana	8	3	3	2	14	16	9			
Dragos Voda	8	3	2	3	15	21	8			
Sportul Studentesc	7	3	1	3	9	11	7			
Jahn	8	3	1	4	12	17	7			
DVIA	9	2	2	5	21	26	6			
Tricolor CFV	8	1	4	3	14	23	6			
IAR	7	2	1	4	19	21	5			
Textila MV	7	2	0	5	10	24	4			
Sporting	7	1	1	5	8	20	3			

A timisoarei Chinezul labdarugóegyesület vasárnap Bradon játszott barátságos mérkőzést a Micaval, amelytől nagy meglepetésre 4:2 arányban vereséget szenvedett.

Bécsben vasárnap nem volt bajnoki forduló, minthogy az állandó esőzések miatt a kitűzött mérkőzéseket nem lehetett lejátszani.

Nem közlik a nyilvánossággal a szövetségi megbízottak neveit. Bucarestből jelentik: A Gazeta Sporturilor szerint a Labdarugószövetség hivatalos köreiben az a terv, hogy még az idei kezdettel a szövetségi megbízottak neveit ne hozzák nyilvánosságra és arról csak a megbízott vegyen tudomást. Az intézkedés azért látszik üdvösnök, mert alkalmas lehet a mérkőzések sportszerű lebonyolításának előmozdítására.

A Makkabi a cionista munkában. A Keren Kajemeth Lőjiszrael ardeali kuratóriuma most tette közzé az elmúlt 5696. év alap-

gyűjtő munkájának eredményeit. Eszerint tizenhat alakulat közül a gyűjtőmunkában az ardeali Makkabi a tizedik helyen áll, amely az elmúlt munkaévben 17.468 lejt hozott fel a Kfar Hamakkabi alapra. Ez az összeg ugyan nagyon kevés, különös tekintettel a zsidó sortmozgalom fejlett fokára, azonban ha tekintetbe vesszük hogy a Kfar Hamakkabi munkából csak néhány zsidó sportegyesület veszi ki részét, egyesek majd semmi tevékenységet nem végeznek, az eredmény kielégítőnek mondható.

Románia ismét részt vesz a légihokki Európa Kupában

Cluj, november 3. (Az Uj Kelet tud.) A légihokki Európa Kupa bizottsága vasárnap Prágában ülést tartott. Az ülésen az osztrák, cseh, román, magyar és lengyel megbízottak vettek részt. Az ülésen kisorsolták a légihokki KK idei küldelmét. Mindenekelőtt két csoportot állítottak össze. Az első csoportba a bucaresti Telefon Club, a budapesti BKE, a bécsi WEW és a prágai Sparta; a második csoportba a bécsi EKE, a prágai LTC és a kattovici Krakovia került.

A bucaresti Telefon Club december 1-én látja budapesti ellenfelét vendégül, míg a revánsmérkőzés december 13-án lesz Budapesten.

SZÍNHÁZ-FILM

Színházunk nagy eseménye lesz a Tündöklő Jeromos pénteki ősbemutatója

Nemcsak színházunk, de az egész transilván magyarság kulturális életének jelentős eseménye lesz Tamási Aron pályanyertes, színpadi játékának, a Tündöklő Jeromosnak péntek esti bemutatója. Bánffy Miklós gróf bevezető szavai, az előkelő külföldi vendégek különösen aláhúzzák az esemény jelentőségét: először történik meg, hogy a mi színházunkból indul el hódító útjára olyan színdarab, amelyet már megvásárolt a legelőkelőbb budapesti színház — s hozzá olyan színdarab, amely rólunk szól és nekünk, a mi életünk szellemi kerestmetszetét adja, legfontosabb kérdéseinket veti föl és megoldásokat is ad, még pedig a legtisztább művészet, a legeredebbi humor s a legemlékezőbb élet-szemlélet jegyében.

A Tündöklő Jeromos színhelye egy kicsi székely falu, ideje a ma, alakjai a mi korunk emberei. De az egyszerű színhely mögött, mint láthatatlan háttér, ott sötétlik a mi egész korszakunk, azok a sorsdöntő

szellemi hatalmak, amelyek ma az egész világon szembe állítják egymással az embereket. A népmesék misztikus hangulatát érezzük a természetes naturalista színtér fölött. Az egyes hus-vér emberek eleven szimbólumokká nőnek, kicsi sorsuk az egyetemes embersors méreteivé fágul, élet és halál, szenvedély és szerelem ősi áramai hömpölyögnek a színpadon. Igazi, nagy írói alkotás a Tündöklő Jeromos, amelynek előadása éppen ezért ró rendkívüli feladatot a rendezőre, színészre, díszlet- és kosztüm-tervezőre egyaránt.

Az előadást Kádár Imre rendezi, a főszerepeket Solymosán Magda, Fényes Alice, Ștefanidesz Ili, Kőszegi Margit, Forgács Sándor, Tompa Sándor, Kovács György, Tóth Elek, Csóka József, Brovcszky Oszkár, Nagy István, Deésy Jenő, Lantos Béla, Rajnai Sándor játsszák. A darabhoz teljesen új, modern díszleteket tervezett Vársárhelyi Ziegler Emil, a nagytehetségű festőművész.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Szerda fél 9: Csodahajó. (Ötödösör.) Csütörtök fél 9: Csárdás. (Tizenegyedzeser.)

Péntek fél 9: Tündöklő Jeromos. (A Szép-mives Céh és a színház drámapályázatán nyertes színpadi játék ünnepi díszelőadása. Írta: Tamási Aron. Előtte: Bánffy Miklós gróf bevezető szavai a transilvániai drámaírásról. Rendező: Kádár Imre. Főszereplők: Solymosán Magda, Fényes Alice, Ștefanidesz Ili, Kőszegi Margit, Forgács Sándor, Tompa Sándor, Kovács György, Tóth Elek, Csóka József, Brovcszky Oszkár, Nagy István, Deésy Jenő, Lantos Béla, Rajnai Sándor. A teljesen új, modern díszleteket Vársárhelyi Ziegler Emil festőművész tervezte. Premieréretel 9. szám.)

Szombat d. u. 5: Urilány. (Olcsó helyárakkal.) este 9: Tündöklő Jeromos. (Rendes bérlet 9.)

Vasárnap d. u. 3: Csavargólány. (Olcsó helyárakkal.)

d. u. 6: Csárdás. (Tizenkettedszer.) este: 9: Tündöklő Jeromos. (Harmadszor)

A ROMÁN OPERA TURNEJA:

Szerda, november 4 (Oradea): Bohémélet. Péntek, november 6: (Cernautiban) Aida. Szombat, november 7: (Cernautiban, matiné) Cigánybáró.

Szombat, november 7: (Cernautiban este) Faust.

Vasárnap, november 8: (Cernautiban matiné) Bohémélet.

Vasárnap, november 8: (Cernautiban, este) Carmen.

Hétfő, november 9: (Cernautiban) Trubadur.

Kedd, november 10: (Cernautiban) Traviata.

Szerda, nov. 11: (Cernautiban) Lohengrin.

Csütörtök, nov. 12: (Iasiban) Traviata.

Péntek, november 13: Színet.

Sok Tízezer megelégedett vevő bizonyítja, hogy a ZEPHIR kályha az összes kályhák között a 10 LEGJOBB 24

kilogram fával fűt egy normál szobát 24 órán át

Gyártja: **Szántó D. és Fia, Oradea**

Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan árjegyzéket.

Képviselet: **BARZEL** vaskereskedés Piața Mihai Viteazul 13.

Clujon:

Vasárnap, november 15 (este): Lohengrin. (Adolf Fischer, a prágai opera tenorjával.)

Hétfő, november 16 (este): Tannhäuser. (Fischer Adolf, a prágai opera tenorjával.)

ROYAL MOZGO MŰSORA:

Shirley Temple minden eddigi filmjét felülmúló szépségű, németül beszélő slágere: Kist kapitány. Könyvekig megható, könyvekig megnevetető. Műsor előtt a legfrissebb Fox világhírű és „Romániai aktualitások”.

EDISON MOZGO MŰSORA:

Hétfőtől: 3 film román és magyar felirattal: I. Ez történt egy éjszaka... Csoda vigjáték. Clark Gable, Claudette Colbert. II. A pénz rabszolgái. Nagy dráma. Paul Muni. III. Journal. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

A MUNKAS MOZGO MŰSORA:

Kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken 3, 6 és 9 órakor szenzációs új műsor: I. Szentivánéji álom. Shakespeare legnagyobb vigjátéka. Főszereplők: James Gagny, Dick Powell, Victor Jory és Mickey Rooney. Műsor előtt Micky Maus és Journal.

Vasárnap délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ órakor matiné gyermekek és diákok részére. Beléptidj minden illetékel 10 lej.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Fényképészeged alkalmazást keres. Védrekre is megy. Cim a kiadóban.

Kereskedelmi iskolai végzettséggel bíró fiatalember üzletszerzői vagy raktármunkai állást keres. Cim a kiadóban.

Fiatal zsidó nő, kitűnően főz, dietikusan is, jobb családhoz ajánlkozik. Megkeresések „Jó koszt” jellegre a kiadóhivatalba.

Eladó a Str. Carpatilor és Str. Mercur sarkán fekvő 3 szobás teljes komfortos kertese családi ház. Érdeklődni: Nedelcu, Str. Calyin 22. d. e. 9-1-g.

Irodai gyakorlatlall rendelkező, román, német nyelvekben jártas, perfekt gyors- és gépirónót keresünk könyvelés tudással. Személyi adatokat tartalmazó ajánlatok „2000” jellegre a kiadóhivatalba küldendők.

Szörnökös vászárterekben, Bundák készítését, javítását legolcsóbban vállalom. Gallérozások a legújabb bécsi modellek szerint készítenek. Bixónspaner szövetszalonn Regele Ferdinand 3, szembe a kapuval emeleten.

Köser ebéd- és vacsorakoszt ellenében felszolgálónöket vagy felszolgálókat keresünk. Jelentkezni lehet hétfőn és kedden délelőtt. 12-1 óra között a Str. Memorandului 13/a, Str. Rațiu 5 felőli földszinten.

Egy szoba, előszoba fürdőszoba használatlall villanegyedben havi 800 lejért kiadó. Cim a kiadóban.

Intelligens, csinos urilány szabad foglalkozással, szép jövedelemmel, banati nagyvárosban, levelezne esetleges házasság céljából 35-45 közötti uriemberrel. Korrekt jellegre a kiadóba.

Önhibáján kívül elvált 41 éves keneskedő, havi 10.000 lej jövedelemmel, feleségül venne megfelelő koru urinót 200.000 lej hozományal. Bővebbet „Mirea” házasságközvetítőroda, Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

Keresünk agilis, bevezetett rayon-képviseelőket Oradea, Satumare, Targumures, Sighet, Carei, Alba-Iulia, Baia Mare piacaira. Eddigi képviselötek és referenciák megjelölésével elátott ajánlatokat „Etelolaj” jellegre a kiadóba.

Kitűnő ort. köser vegetárius ételek és sütemények a legolcsóbb árban kaphatók ADLER-nél, Str. Regele Ferdinand 22. I. emelet balra. Ugyanott esküvők, barmicve-ünnepélyek, brisszek és teadélutánok rendezését vállalják.

Schacht dr. Ant. bol jelentik: A török Schacht dr., német videsen Ankarába ut jelentés szerint a tör legközelebb törvényj nök katonai szolgálá háboru esetére.

Sulyos szerencs nyában. Baia Marei nap délután könnyen rencsletlenség törté Borcutulu- aranybár élet elővigyázatossá meg maga után. Ch tőségű munkás a lif rakott kosarakat in az üres lift aláeres sani-bányában olyar be a liftet, hogy ar kedettel oldalt huza nyomódik a felhúzajt adott a gépész hiába figyelte, a k észrevétlen pillanat ereszkedett alá és te észre, amikor a dala hatalmasat ny a bányafalának. A következett be a sz beszállították a ba ahol megállapítottá kulcsosontja több jén szenvedett suly

Gyakran vis emésztés, béhuru légzési zavar, szív gás, szédülés és le szetes „Ferenc Józ élénkíti a gyomor emésztést rendbe embert a kellemet és nyugodt alvást ják.

Megkezdtek ház építést, mely nek gáztámadás e London központjá nagy kórház építé tén teljes védelme betegneik. Az új és ajtókkal látják zék gáztámadás e hatolását.

Csehulovák restiben. Bucarest lyanán csehulové retsibe, akik a ro tóivel együtt tanu mán gazdasági k hetőségait.

Időjárásjelen váltakozó felhöz enyhe szél, emelk enyhe idő, éjjel en

A nők után megf gyakran kellemet a mozgás, tánc, testmozgás okoz. T érezzük, mert az nemü saját szag nek vagyunk a illatot észrevenni. A bajt megelőzer kommal, mely izzá frissítő valódi LY ai. A biztos ha FORM csak sár nem kapható.

Budai Nagy A színjátéka a Szé Károly történeti lángrollobbant hu azágrészünk mul galmas érdekessé. A darab megráz Antal markáns, f akít a Bábolna b kezett huszita p választ. Ebben a ki előttiünk Buda az a megejtően s öt gyermekkori f füzi. Kós Károly a megjelenítés m re a vajudó, nyu szabadsági törek zásának keretéb beri történetet a vedélyektől fűtöt tal”, mely olvas mélyéig megráz könyvkereskedés Kérje az Ardeal nak jegyzékét

HIREK

— Schacht dr. Ankarába készül. Istambulból jelentik: A török lapok értesülése szerint Schacht dr., német gazdasági miniszter rövidesen Ankarába utazik. Egyidejű istambuli jelentés szerint a török nemzetgyűlés elé a legközelebb törvényjavaslatot terjesztenek a nők katonai szolgálatának megszervezéséről, háboru esetére.

— Súlyos szerencsétlenség a Petrosani-bányában. Baiamarei tudósítónk jelenti: Tegnap délután könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt a Petrosani Valea-Borcutului-i aranybányájában, ahol az emberi élet elővigyázatossága sok kívánnivalót hagy még maga után. Chioran Nicolae busagi-illetőségű munkás a liftnél dolgozott és a megakadt kocsikat indította utna, vagy várta az üres lift aláereszkedését, mert a Petrosani-bányában olyan szűk helyre zsúfolták be a liftet, hogy arra várni kell és a leereszkedett oldalt húzni, mert ellenesben rányomódik a felhúzásra váró kocsira. Chioran jelt adott a gépésznek a leeresztésre, azonban hiába figyelte, a kocsár nem jött, majd egy észrevétlen pillanatban hirtelen gyorsasággal ereszkedett alá és a munkás csak akkor vette észre, amikor a megmászás sulyi lift oldala hatalmasat nyomott rajta és nekidobta a bányafalnak. A lift fékje szakadt el és így következett a szerencsétlenség. A munkást beszállították a baiamarei munkakórházba, ahol megállapították, hogy bal vállának kulcscsontja több helyen eltört, valamint fején szenvedett súlyos sérüléseket.

— Gyakran visszatérő székszorulás, rossz emésztés, bélhurut, felfúvódás, oldalifás, légzési zavar, szívdobogás, fejfájás, fülzúgás, szédülés és lehangoltság esetén a természetes „Ferenc József“ keurviz gyorsan megelénkíti a gyomrot és a belek működését, az emésztést rendbehozza, megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől a sziszta fejet és nyugodt alvást teremt. Az orvosok ajánlják.

— Megkezdtek Londonban egy nagy kórház építést, mely védelmet nyújt a betegeknek gáztámadás esetén. Londonból jelentik: London központjában megkezdtek az első nagy kórház építést, amely gáztámadás esetén teljes védelmet nyújt gázmérgezés ellen betegeknek. Az új kórházat olyan ablakkal és ajtókkal látják el, melyek megakadályozzák gáztámadás esetén a mérgező gázok behatolását.

— Csehszlovák gazdasági delegáció Bucarestben. Bucarestből jelentik: A jövő hét folyamán csehszlovák küldöttség érkezik Bucarestbe, akik a román gazdasági élet vezetőivel együtt tanulmányozni fogják a cseh-román gazdasági kapcsolat kimélyítésének lehetőségeit.

— Időjárásjelentés. Emelkedő légnyomás, váltakozó felhőzet északon, délen derült idő, enyhe szél, emelkedő hőmérséklet, nappal enyhe idő, éjjel enyhe fagy.

A nők után megfordulnak a férfiak, hogy gyakran kellemetlenül csalódnak, mert a mozgás, tánc, sport gyakran visszataszító testszagot okoz. Többnyire mi magunk nem is érezzük, mert az ember szaglószervei mindenemű saját szag iránt eltompultak, képtelenek vagyunk a másokat zavaró kellemetlen illatot észrevenni. Nem akad senki, aki felmeri hívti figyelmét erre a kinos állapotra. A bajt megelőzendő, ajánlatos minden alkalommal, mely izzadsággal jár, szagtalanító és frissítő valódi LYSOFORM lemosást használni. A biztos hatású és megbízható LYSOFORM csak sárt üvegben valódi, kímélve nem kapható.

Budai Nagy Antal: (Kós Károly történeti színjátéka a Szépművés Céh kiadásában. Kós Károly történeti színjátéka az 1436 tavaszán lángrollobbant huszita parasztfordalmat, országreszünk multjának ezt a kiemelkedő, izgalmas érdekességi fejezetét viszi színpadra. A darab megrázó cselekménye Budai Nagy Antal markáns, fatal alakja kőre csoportosul, akit a Bábólna hegyén összegyűlt főfegyverkezett huszita pornép egyhangulag vezérelül választ. Ebben az izzó légkörben bontakozik ki előttünk Budai Antal életének drámája és az a megejtően szép és tiszta szerelem, mely öt gyermekkori játszótársához, Besé Annához fűzi. Kós Károly páratlan írásművészettel és a megjelenítés mesteri készségével kelti életre a vajudó, nyugtalan időket, s a szellem-szabadsági törekvések ezen első megnyilatkozásának keretében lenyűgöző és mélyen emberi történetet ad. Színes, mozgalmas, szenvedélyektől fűtött dráma a „Budai Nagy Antal“, mely olvasva is eleven hatású, a lélek mélyéig megrázó mű. Ára 100 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lepageán Cluj. Kérje az Ardeali Szépművés Céh kiadványának jegyárát.

GIF
SZALMIÁK ÉS SAVMENTES
ELEMET
MÁR MINDENKI HASZNÁLJA
REGENERÁLÓ KÉPESSÉGE ÉS TARTÓSSÁGA
ÓRIÁSI.
VIGYÁZAT UTÁNOZZÁK! GALVANI S.A.

— Holtan találták meg az eltűnt bányászgyermekét. Baiamarei tudósítónk jelenti: Öt héttel ezelőtt elveszett Muresan Demeter bányász kilencéves öcsi nevű fiacskája, akit az első héten még látták az emberek barangolni a közeli falvakban és a kérdésekre azt felelte, hogy apját várja. Szülei azóta is mindig keresték a hegyeken, erdőkben, azonban eredménytelenül, míg a tegnapi Rus Demeter, aki fáért ment az erdőbe, megtalálta a Morgó-hegyen a kisfiút, de halott volt. Valószínű eltevedt és nem tudott kiigazodni, ahol napokig nem evett, így a rengetegben éhenhalt. Borzalmas haláltusára enged következtetni a kép, ami az apa elé tárult az erdőben. A kisfiú leráncigálta magáról ruhadarabjait és meztelenül fektet a földön. Orvosi szakvélemény szerint már két-három hete halott a kisfiú, akinek teste oszladni kezdett és a madarak kitétek egyik szemét, valamint bal kezefejéből csipdestek le. Mivel büntény gyamuja nem forog fenn, az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

— Shirley Temple, A kis kapitány. (Filmbemutató a Royal slégermozgóban.) A kicsi Shirley Temple, 5 világrész kedvence, ismét meghódította bálulóit. Január kapitány, az Atlanti óceán egy kis szigetén lévő világítótorony őre egy hajótörés alkalmával menti a kislányt, aki egyetlen öröme lesz az öreg tengeri medvének. Gonosz emberek el akarják szakitani őket egymástól. Megható és derűs jelenetek következnek. A kicsi Shirley tökéletes játékkal könnyet csal a néző szemébe, a következő percben pedig hangos nevetésre készteti. Három kitűnő énekszámmal is szerepel Shirley, Budy Ebsen, a Broadway-Melody világhírű színpántáncosával lejtett táncszámai pedig frapizzozzák a közönséget. A film, mely egyébként németül beszél, a legjobb kritikát érdemli.

— FELHÍVÁS. A Goldmark Zeneegyesület vezetősége felkéri a helyi zsidó társadalom muzikális hölgy és férfi tagjait, hogy működését a napokban megkezdő vegyes énekkarban minél nagyobb számban vegyenek részt. Jelentkezések naponta az izr. hitközség irodájában, Reg. Ferdinand 54. 9—1-ig és 3—6-ig, telefon 462.

Megbízható, elegáns és olcsó

ruhát
csak

Silberger Ernő
ujjonnan megnyitott uridivat szabószalonja készíti C. Reg. Ferdinand 2/a Dus szövetraktár. Platsintár felett.

— Nagy szőnyönytő diénstet rendez ma, szerdán este a cluji Cionista Helyicsoport. A cluji Cionista Helyicsoport már eddig is bebizonyította új vezetőségével, hogy cionista kötelességtudásának és hivatásának magaslatán áll. Ennek az intenzív cionista kultur programnak, amelynek lebonyolítását a Cionista Helyicsoport tervbe vette első diénstje ma, szerdán este 9 órai kezdettel a Salom club (Str. Filipescu 6. sz.) lesz megtartva. A diénst keretében Geiger Mórítz a Keren Hajjeszód kiváló delegátusa fog előadást tartani, az ereci politikai aktualitásokról az arab sztrájk likvidálásával kapcsolatban. A kitűnő szónok előadása elé nagy érdeklődéssel tekint Cluj zsidóság. A Cionista Helyicsoport vezetősége ezután is meghívja Cluj zsidóságát szőnyönytő diénstjére, melyre való belépés teljesen díjtalan.

— A Kristal-Palace igazgatósága f. hó 8-án rendezti a K. K. L. javára a második teta-délutánját. A tea-délután keretében kellemes újítás fogja meglepni a közönséget. Elismert tehetséges gyermekek fogják tánc és énekszámokkal, szünet közben a közönséget szórakoztatni. Közrefognak működni: Blau Arién Baba, Fischbein Judit és Friedmann Elza tehetséges kis művésznők. A táncszámmokat Feuerwerker Klára cluji táncanáró tanítja be.

— Földrengés Tokióban. Tokióból jelentik: A japán főváros lakói az elmúlt éjszaka erős földrengésre ébredtek fel. A jelentés nem számol be arról, hogy a földrengés milyen arányú volt és hány áldozata van.

— Rablótámadás öt newyorki mozi ellen. Newyorkból jelentik: Tegnap este ugyanazon időben öt, a Broadwayon lévő moziban könnygázbombák robbantak. A robbanás következtében hat személy megsebesült. Azt hiszik, hogy a bombarobbanás bosszu műve, amelyet elbocsátott alkalmazzottak követtek el.

— Előadás Gorkij Maximról a turdai Zsidó kultúrkörben. Ma, szerdán este 9 órakor a turdai zsidó kultúrkörben Salamon László, az Uj Kelet főmunkatársa tart előadást Gorkij Maximról, az elmúlt nyáron elhunyt nagy orosz íróról. Az előadás iránt városszerte élénk érdeklődés nyilvánul meg.

— A londoni közönségi választásokon súlyos vereséget szenvedett a munkáspárt. Londonból jelentik: A közönségi választások során a munkáspárt több mandátumot veszített, amek munkáspárt több mandátumot veszített, amelyek a konzervatívok szereztek meg.

Lytton Strachey: Erzsébet és Essex. A Pantheon kiadása propaganda sorozatban lezállított árban kapható lett Lytton Strachey-nek, a leghíresebb történelmi regény-és életrajzírónak páratlanul érdekes két könyve. Strachey: Erzsébet és Essex (264 lap) és Strachey: Viktória királynő (344 lap). A Pantheon propaganda sorozat célja, hogy elfogyott, vagy drágább árú könyveket újból hozzáférhetővé tegyen a közönség számára. A két kitűnő mű külön is kapható Pantheon kiadásban, igen jó kiállításban. Ára kötetenként fűzve 66 lej, vászonkötésben kötetje 93 lej minden könyvkereskedésben vagy Lepageán Cluj. Kérje a Pantheon újdonságok teljes jegyzékét.

— Az iparigazolványok beváltása. Közölte az Uj Kelet, hogy az iparigazolványok beváltásának határidejét december 1-ig meghosszabbították. A Zsidó Párt ezuttal nyomatékosan felhívja az érdekeltek figyelmét, hogy ne halogassák a fontos és iparosaink léteérdekeit érintő ügy elintézését és ne várják be a vég-ső terminust, hanem a közeli napokban vegyék igénybe a párt segítségét.

„PESCHL“ cég, az ország első golyóscsapagyüzeme saját épületébe költözik

Ünnepélyes keretek között avatták fel október 25-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a bucaresti Peschl cég, az ország első golyós- és csapagyüzemének új épületét. Az ünnepély, amely egybeesett ezen cég 15 éves fennállásának évfordulójával, Isten-tiltszettel kezdődött, amit a Mavrogheni-templom lelkesze Th.-Leontescu celebrált. Majd a helyiségek megtekintése következett, melynek megtörténte után bőséges büfé várta az egybegyűlt vendégeket. Az ünnepség a késő éjjeli órákban ért véget. A számos vendég között ott volt a svájci követ ökegyelmessége a követség titkára kíséretében, továbbá sok ur a minisztertanácsból, az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumtól, a rendőr-igazgatóságtól, az iparkamarától, a városi tagok közül és különböző ipari vállalatoktól. Azonkívül nagy számban jelentek meg jó ismerősök és barátok, valamint több újságállalat megbízottja.

Hála a szerzett gazdag tapasztalatnak és céltudatos vezetésnek a Peschl-cég üzemei ma Romániában egyedülállóak. Attól a törekvéstől vezetve, hogy a nyugat követelményeinek mindenben megfeleljen, a Peschl cég üzembereendezését állandóan a legújabb gépekkel és szerszámokkal egészítette ki és most már nyugodtan felveheti a versenyt a külföldi gyártmányokkal. Ez éppen a nemzeti ipar szempontjából bir különösen nagy fontossággal.

Rövid hírek Palesztinából

Jeruzsálem, november 3. Az „Al-Liwa“ című arab lap jelentése szerint „angol államférfiak“ részéről két javaslat kerül a király vizsgálóbizottság elé. Az egyik Palesztinának kantonokra való felosztását indítványozza, a másik a zsidó bevándorlás korlátozását kívánja, hogy ily módon tartós arab többség biztosíthatassék Palesztinában. „Angol államférfiak“ alatt nyilván az arabok londoni barátai értendőek. Az „Al-Liwa“ ezenkívül arról is tud, hogy az arabok londoni propaganda-irodája ugyan-csak javaslatot terjesztett a király-bizottság elé. Ebben a javaslatban az arab államok föderációjáról van szó, melyhez Palesztina is csatlakozna, illetve annak szer-ve része lenne.

„Vasgárda Palesztinában“

A főmufti pártja elhatározta, hogy fasiszta csoportokba szervezi meg az arab ifjúságot. A csoportok katonai formában fognak megalakulni és Jamal Husseini vezetése alatt fognak működni. A csoportok neve: „Vasgárda“ lesz.

A megmaradt terrorcsoportokat is lefegyverezi a kormány

A palesztinai kormány felszólította mind azokat, akik fegyverviselési engedély birtokában vannak, hogy járjanak fegyveresen az országban, mert kiteszik magukat annak a veszélynek, hogy arab terroristáknak tekintik őket. Ebből a figyelmeztetésből következik, hogy a kormány újabb, energikus lefegyverzési akcióit készülni lebonyolítani és rendőri és katonai hatóságok utasítást kaptak arra, hogy fegyverek után kutassanak a különböző helységeken.

Igy tegnap újabb csapatokat indítottak a nablusi és zenii hegyekbe, hogy megtisztítsák a környéket a maradék-bandáktól, amelyek még a hegyek között rejtőz-nek.

A palesztinai kommunisták és a zavargások

A jaffai kerületi bíróság tegnap kezdte meg kilenc kommunista vádlott ügyének tárgyalását, akiket törvénytelen agitációval és rendbontások szításával vádolnak. Rendkívül érdekes momentumok kerültek felszínre a jaffai bünygyi tárgyalás során. Így kiderült, hogy a zavargások elején szakadás állott be a palesztinai kommunista pártban, miután a zsidó párttagoknak egy része hevesen tiltakozott az ellen, hogy a kommunisták azonosítsák magukat az arab nacionalisták és terroristák megmozdulásaival. Az ellenzőket kizárták a pártból.

A független angol munkáspárt javaslata

Az angliai független munkáspárt emlékiratot nyújtott át a királyi bizottságnak, amelyben a cionista és az arab feudális vezetőktől független politikai és szakszervezeti mozgalom teremtését javasolják, mely mozgalom Palesztina mindkét néptörzsét magába foglalná. Az emlékirat ugyanekkor a szabad bevándorlás elvének fenntartása mellett foglalt állást.

Egyiptom-palesztinai kereskedelmi szerződés

A „Palestine Gazette“ legutóbbi számában a palesztinai és egyiptomi kormány között történt levélváltás szövegét közli, amely szerint a két kormány között egy évre szóló szerződés jön létre a két ország kereskedelmi kapcsolatainak előmozdítására és megkönnyítésére. Ennek érdekében redukálni fogják mindkét részről a vám-tarifát.

TURISZTIKA

A Kárpát Egyesület november hó 3-án turát rendez a turdai hasadékhöz. Indulás szombat délután a 3 órai turdai autóbusz-járatral, vissza tetszés szerint gyalog vagy autóval. Részletes felvilágosítás az egyesület Str. Bratianu 24 szám alatti irodájában kapható. A Kárpát Egyesület november 5-én tartja az év első vitettképes előadását „Turistaság fejlődése 1860-ig“ címmel, előadó dr Tulogy János.

UJ KELET Legújabb hírek

A kisebbségi Ujságíró-szervezet tiltakozó távirata a készülő sajtótörvény ügyében

Cluj, november 3. Az Ardeali és Banati Kisebbségi Ujságírószervezet az alábbi táviratot küldötte el az igazságügyminiszternek:

MIRCEA DJUVARA

igazságügyminiszter ur Excellenciájának
Bucuresti

Az 1921 óta fennálló és jogiszemélyiséggel rendelkező Románia Népkisebbségi Ujságírószervezet a lapokból értesül arról, hogy a sajtótörvényjavaslatot a parlament megnyitása után azonnal beterjesztik. Meglepetve tapasztalja, hogy a felsorolt ujságírószervezetek között nem szerepel az ország négy milliós kisebbségének sajtótestülete. Midőn tiszteletteljesen arra kéri Excellenciát, hogy ezt a sérelmet feltétlenül orvosolja, egyben azon óhajának ad kifejezést, hogy a törvénytervezetet a szindikátusnak kellő időben megküldeni sziveskedjék. A nyilvánosságra került javaslat ugyanis komoly sérelmet jelent.

Dr. Ligeti Ernő

Ügyvezető elnök

Sárkány Gábor Demeter Béla
országos elnök főtitkár

A Romániai Népkisebbségi Ujságírószervezet központi elnöksége tagjainak tudomására hozza, hogy a legutóbb Clujon meg tartott elnöki tanácsi ülésen részletesen megvitatta a sajtótörvény lehetőségeit. Egyben megtárgyalta a kari érdekek megvédése érdekében foganatosítandó lépéseket is. Ez alkalommal átirattal fordult az igazságügyminiszter urhoz, melyben kérte, hogy a törvény minden vonatkozásban tartsa tiszteletben az alkotmányban biztosított sajtószabadságot és a szerzet jogokat. Az igazságügyminiszter ur válaszában hangsúlyozta, hogy még a tervezet sem készült el. Az Ujságírószervezet azonban a megfélemlések elkerülése végett szükségesnek látja, hogy az illetékes tényezői révén azonnal érintkezést keressen a felelős kormányzati tényezőkkel.

Letartóztatták a galati tömeggyi kosság tettesét

Bucuresti, november 3. Ma Brailában elfogták a Mandalis galati házaspár és négy péksegédének gyilkosát. A gyilkos a brailai vásárcsarnokban egy aranyórát akart eladni, amelyet Mandalistól rabolt el. A vásárcsarnokban tartózkodó egyik detektívnek feltűnt az órák kínálgató jölközőt férfi és őrizte vette. A vallatásnál kiderült, hogy Andrei Merilának hívják, huszonhat éves munkanélküli péksegéd. A vallatásnál egykedvűen ismerte be, hogy egyedül gyilkolta meg a pékmestert, feleségét és a négy segédet. Eredetileg csak lopás volt a szándéka, de amikor tetten érték, nagy testi erővel egymásután gyilkolta le a hat embert.

Merilát lopásért már elítélték és a craioval börtönből nemrég szökött meg. Mandalis ruháját viselte, arca és keze karmolásokkal volt tele. Letartóztatásakor el akart futni, de revolverrel megállásra kényszerítették és ekkor megadta magát. A kveszturán részletes vallomásaiban megismételte, hogy egyetlen cinkosa sem volt.

az állatias tömeggyilkosságot teljesen egyedül követte el. Ötszázlejtést találtak nála. Délután erős rendőri fedezet mellett Galatiba szállították.

A török vezérkar főnöke Bucurestiben. Istambulból jelentik: Csakmak marsall, a török vezérkar főnöke, tegnap Bucurestibe utazott, ahol részt fog venni a kisantant-államok vezérkari főnökeinek tanácskozásán.

Edward király trónbeszédében a palesztinai zavargásokkal, a távolkeleti helyzettel és a spanyol polgárháborúval foglalkozott

Ciano és Eden közeli találkozásáról beszélnek Londonban

LONDON, november 3. VIII. Eduard király ma megszokott kisérétével ellátogatott a Westminsterbe és miután hűségnyilatkozatot tett, a lordok házában és a képviselőházban a szokásos parlamenti megnyitót olvasta fel. Az uralkodó beszédében kifejtette, hogy a kormány hű marad a népszövetségi politikához, amelyet meg akar erősíteni.

London, november 3. Edward király trónbeszédében, miután Nagybritanniának a Népszövetség intézményéhez való hűségét hangsúlyozta, a következő kijelentéseket tette:

— Kormányom együtt fog működni a többi kormányokkal azoknak a javaslatoknak a megvizsgálásában, amelyek a Népszövetség működésének feljavítására hivatottak. Kormányom minden lehetőséget meg fog tenni az európai kedélyek megbékülésének előmozdítására és e célból törekedni fog arra, hogy a locarno-i öthatalom értekezlete sikerre vezessen. Kormányom aggodalommal kíséri a távolkeleti politikai helyzetet és reméli, hogy a japán-kínai tárgyalások kielégítő eredményre fognak vezetni. Fenntartva a benemavatozásra vonatkozó határozatot, a kormány mindent meg fog tenni annak érdekében, hogy csökkentse a spanyol nép szenvedését. A birodalmi konferencia a jövő évben fog összejárni Londonban, megkoronázással egyidejűleg.

Mélyen sajnálom a Palesztinában történt komoly zavargásokat és örömmel fogadom

az ottani helyzet legutóbbi javulását és remélem, hogy a palesztinai nehéz problémáknak a királyi bizottság által való megvizsgálása igazságos és végleges szabályozáshoz fog vezetni.

Védelmi haderőinknek erősítésére irányuló munkálatok tovább folynak a legnagyobb energiával és gyors fejlődést mutatnak. Kormányom meggyőződése szerint a hozott intézkedésekre szükség volt, birodalmam megvédése érdekében.

A trónbeszéd ezután különböző belpolitikai és szociális kérdésekkel foglalkozott.

London, november 3. Az angliai közéleti választások utolsó eredményei a következők: A konzervatívok 128 helyet nyertek, 54-et veszítettek, a liberálisok 18-at nyertek és 25-öt veszítettek, a munkáspárt 96-ot nyert és 212-öt veszített, a független munkáspártiak 119-öt nyertek és 53-at veszítettek.

Párizs, november 3. Az Echo de Paris tudni véli, hogy mértékadó körökben Eden és Ciano gróf közeli találkozásáról beszélnek.

Select Muzgó

hozza az idény legszebb filmjét:

ARTATLANOK

London, Párizs, Bécs és Bucuresti erről beszél. Az ARTATLANOK-ról fog beszélni Cluj város közönsége is. Főszerepekben:

Marie Oberon, Miriam Hopkins, Joel Mc. Cree
INDULÁS CSÜTÖRTÖKÖN! Műsoron kívül hangos Híradó!

November végén Rómába utaznak Horthy magyar kormányzó és Darányi minisztere nőik

BÉCS, november 4. A Reichspost budapesti levelezője jelenti Budapestről, hogy Horthy Miklós kormányzó és Darányi minisztere nőik november végén Rómába utaznak. A lap tudósítója tudni véli, hogy ezt megelőzőleg úgy Horthy, mint Darányi hivatalos látogatást tesznek Miklós osztrák köztársasági elnöknek.

A felkelők minden erejüket Madrid ostromára összpontosítják

Ujabb sikereket jelent a kormány. Teljes megegyezés a kormány és a munkásszervezetek között

A Havas madridi jelentése szerint Badajoz város védője, Puyden generális, aki annakidején Portugáliába menekült, visszafért Spanyolországba és átvette a parancsnokságot a navalearneroi fronton, ahol előbb legyőzték.

Barcelonai jelentés szerint a felkelők az elmúlt éjjel nagy erővel támadtak a huescái körzetben. A kormány tűzereje bombázta a felkelők állásait ebben a körzetben. A középfronton a kormány folytatja állásának megerősítését.

Madridi jelentés szerint a felkelők repülőgépei tegnap újra bombázták Madridot. A bombázás során három gyermek meghalt és hét felnőtt súlyosan megsebesült.

A felkelők harca Getaféért

A felkelők jelentése szerint a felkelők

elfoglalták Fuente Brada községet és Getafe felé közelednek, ahol a repülőter és a benzinraktárak lángban állanak.

A sevillai rádió azt jelentette, hogy Koruránál a felkelők tegnap folytatták előnyomulásukat és már csak néhány kilométernyire vannak Getafétól. A felkelők repülőgépei tegnap egész nap Madrid fölött repültek és bombázták a barcelonai és getafei repülőtereket. Madridban tegnap újra átszervezték a kormányt, amelynek során a marxista és anarchista szervezetek négy új tagja lépett be a kormányba. Madridban tegnap proklamációt tettek közzé, amelyben a kormány elismeri, hogy a felkelők néhány kilométerre vannak már csak a fővárostól. A felkelő csapatokat már szabad szemmel látni lehet a külváros házainak

Ne elégedjek meg a máig használt illatszergyári készítményekkel

Vegyon egyszer a:

Les Créations „N. H. B.” márkájú
PUDER, KÖLNIVIZ, ARC-,
SZAJFESTÉK és PARFÖMBÖL

Ha össze fogja hasonlítani, meg lesz lepve ezek teljesebbrendűségétől. Hosszu évek tudományos kísérletezései az illatszergyártás művészetének terén tették tökéletessé a

Les Créations NHB

készítmények...
Kérje teljes bizalommal a legjobb drogeriákban, szőgymentárakban és illatszertárakban.
En-grös beszerzési forrás: N. H. Baitazar, Bucuresti, Str. Selari 7.

betejéről, valamint a telefonpalotának a tejejéről, amely Madrid központját uralja. A szovjet-tankok és repülőgépek megérkezésének hatását kétségtelenül érezni lehet, a felkelők technikai felkészültsége azonban jobb. Valera tábornok csapatai három utvonalon tartanak Madrid felé.

Madrid, november 3. A spanyol kormány kedd délelben nyilatkozatot tett közzé, mely többek között a következőket közli: A felkelők minden erejüket összpontosítják Madrid ostromára. A főváros lakossága hidegvérrel várja az eseményeket. Madridban állandóan zúgnak a szirénák, amelyek ellenséges repülők közeledését jelzik. Az ellenséges repülők tegnap bombázták a fővárost és asszonyokat és gyermekeket sebesítettek meg. A kormánycsapatok repülőgépei nagymennyiségű hadianyagot, teherautókat és egy katonai vonatot pusztítottak el az ellenség táborában. Sigüenzánál a kormánycsapatok visszaverték a felkelők támadását és ugyancsak sikereket értek el a harci front más pontjain is. Teljes megegyezés jött létre a kormány által képviselt népfrent és a szindikalista munkásszervezet között, ami végetvetett a munkásszervezetek közötti versengésnek.

Mert olyan egyszerű a dolog. A reakció sem aludtak s a musok, közöttük egy, hihetetlen erőteljes tasztikus pénzáldozat folytattak, hogy ket is megnyerjék méik számára. Né jelent meg Sinclair ladott szellemű p „Ez nálunk lehet amelyben a most le pisztikus lehetőség Lewis azt írja m hogy a fasizmus keritük hatalmukba rétegeket is és ak kézigyintéssel int mondván rá: „ez nem sokkal később kábító propagand a fasizmus győz plasztikus, megó hogyan fog kinézni

Az író jóslata s ez a regény bizony járult hozzá, hogy tázia nem vált val gényvt olvasták, vissza attól a ké Amerika szabad gító fasizta ural

A palesztinai zsidó bevándorlás kérdéséről tárgyal az angol külügyi hivatalban a lengyel nagykövet

London, november 3. Lengyelország londoni követe tegnap beható tárgyalásokat folytatott Sir Robert Vansittard angol külügyi államtitkárral, a palesztinai zsidó bevándorlás kérdéséről. A lengyel kormány ugyanis tudni akarja az angol álláspontot a királyi bizottság Palesztinába való indulása előtt. A külügyi államtitkárral folytatott megbeszélés tartalmáról a lengyel követ informálta kormányát.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó és Nyomdás Cluj, Strada Barza L. Fog 18. Telefonszám: 8-61.

CENZURAT

Roosevelt

Amikor a genfi zsidó felvonultak az európai legátusai és öszintén helyzetét a különböző megrendítően sötéttség elé. Még a zsidó szenvedésekkel teli olyan sötét színpadon genfi tribün hallgatónak a nyomott borog egyetlen deris pillanatok amerikai delegátus Ab. Goldberg azzal a dóság helyzetének is te azt a fizikai törvényszerint fény és árny a világon. Nem lehet földgömbön egyszerűen. Amikor a föld borul, a másik felén is van. Így vagyunk is. Még sohasem fordultunk a világ felé. Goldberg — hogy a mindenütt egyforma ténelmünk legsötétebb találatok világos egy részének, sőt a szul ment, egy rész relativ nyugalomban él. Így van ez a dóságra sötét éjszaka het mondani, hogy a zsidóság még mindig amerikai zsidóság semmi kívánnivaló gótt.

Önkéntelenül is vizsgálható szavai az amerikai elnökök tésüket olvassuk. Roosevelt újból va bizonyosnak látsz bookmakerek 7:1 a gadásokát Roosevelt egész világ demok elsősorban a zsidó lélegzik fel a dem zsimének hallatán.

Mert olyan egyszerű a dolog. A reakció sem aludtak s a musok, közöttük egy, hihetetlen erőteljes tasztikus pénzáldozat folytattak, hogy ket is megnyerjék méik számára. Né jelent meg Sinclair ladott szellemű p „Ez nálunk lehet amelyben a most le pisztikus lehetőség Lewis azt írja m hogy a fasizmus keritük hatalmukba rétegeket is és ak kézigyintéssel int mondván rá: „ez nem sokkal később kábító propagand a fasizmus győz plasztikus, megó hogyan fog kinézni

Az író jóslata s ez a regény bizony járult hozzá, hogy tázia nem vált val gényvt olvasták, vissza attól a ké Amerika szabad gító fasizta ural

Az amerikai elvígasztaló üzenet mára. Az igazi zselme azt mutatja, hogy jözan tömeg magukat megtév hangu propagand